

ECHO TYGODNIA

Cena
\$ 1.25

NIEZALEZNY MAGAZYN DLA KAZDEGO Nr 254 Toronto 3 - 9 września 1987

Z autorem
"Mojej Litaniu"
Leszkiem Wojtowiczem,
o nim i o jego współpracy
z "Pawnicą pod Baranami"
- str 12

SZYMON KOBYLŃSKI

Z OSTATNIEJ CHWILI

KRAJ W 7 ROCZNICĘ SIERPNI 1980

30 sierpnia, niedziela O rocznicy podpisania umów społecznych, już siódmej, wszyscy w tym roku pamiętali. Upamiętniła je opozycja demokratyczna na okolicznościowych nabożeństwach, pamiętały o niej władze w licznych artykułach w prasie urzędowej, w wywiadach i nawet w formie specjalnego raportu rządowego. Pamiętała o niej także zagranica

W kościele św. Brygidy w Gdańsku odbyła się uroczysta msza św. z udziałem około 5 tys. wiernych. Po nabożeńst-

wie przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa wygłosił krótkie przemówienie

Wałęsa ponownie wezwał do daleko idących reform w Polsce. "Solidarność żyje. Jedynym rozwiązaniem dla Polski jest przeprowadzenie reform. Wszystko trzeba zmienić, ale musi to być dokonane w sposób pokojowy, jako rewolucja przeprowadzona w drodze ewolucji"

Wałęsa skorzystał z tej okazji, by raz jeszcze uzasadnić decyzję Solidarności o przyjęciu miliona dolarów od Kongresu Stanów Zjednoczonych. Suma ta ma być przeznaczona na ratowanie zdrowia polskiego społeczeństwa (szczegóły podaliśmy przed tygodniem, w 253 numerze Echa Tygodnia z 27 sierpnia). Rząd PRL ostro skrytykował decyzję Solidarności o przyjęciu amerykańskich pieniędzy

Wałęsa oświadczył w niedzielę 30 sierpnia, że Polacy nie chcą być zbrakami Europy i świata, ale że się nimi stali nie z własnej winy. Moznaby oczywiście zabiegać o pożyczki, powiedział Wałęsa, ale kiedy się nam daje pieniądze bez żadnych warunków i nie trzeba tej sumy spłacać, niektórzy uważają to za powołanie wstępnego. Ci sami ludzie, dodał, brali swego czasu pożyczki, które trzeba było spłacać i to właśnie doprowadziło nas do zebraństwa

Obecny system nie ma szans

Powołując się na przykład latyno-amerykański, mając zapewne na myśli Kubę i Nikaraguę, Wałęsa dał do zrozumienia, że rewolucje obracają się w swoje przeciwieństwo. "Dzisiejsi rewolucjonisci żyją w gorszych warunkach, niż ich przodkowie w czasach przedrewolucyjnych"

Wałęsa powiedział, że obecnie Solidarność działa przy pomocy metod mniej spektakularnych, niż jeszcze kilka lat temu. Zwrócił też uwagę na ogólne wyciszenie emocji

Lecz działalność związkowa, choć mniej spektakularna - powiedział - jest skuteczna. "Jesteśmy zadowoleni z wyników naszej pracy"

Wałęsa wyraził też zaniepokojenie z powodu wolnego tempa reform wprowadzanych przez władze PRL. "W tym tempie, w jakim się to robi, wyniki reform będą widoczne za 200 lub 300 lat. Dla związku reforma oznacza wyzwolenie gospodarki spod kurateli władz, pluralizm związkowy i system polityczny, który gwarantuje wolności obywatelskie, zwłaszcza wolność słowa"

Wałęsa oświadczył też, że warunkiem powodzenia reformy gospodarczej jest usunięcie wpływu biurokracji, paralizującej wydolność gospodarczą i oddolną inicjatywę pracowników. Obecny system nie ma szans na przetrwanie. W ramach takiego skostniałego i przestarzałego systemu władze uprawiają politykę, w którą tylko one same wierzą

W podobnym duchu mówił Wałęsa w poniedziałek 31 sierpnia, przed kościołem św. Brygidy w Gdańsku. Ks. Henryk Jankowski odprawił u św. Brygidy uroczystą mszę św. z okazji 7 rocznicy Porozumienia Gdańskich

Przemówienie Wałęsy również dotyczyło wymuszenia ewolucyjnych zmian systemu metodą pokojowych nacisków na władze oraz reformy gospodarczej. Mówiąc o palącej potrzebie takiej reformy Wałęsa oskarżył władze, że pograżają kraj w kryzysie

Nie chcemy być zbrakami

Powiedział "Nie chcemy być zbrakami ani świata ani Europy"

Wałęsa zapewnił, że związkowi nie chodzi o przejmowanie władzy ani walkę na ulicach miast, lecz o walkę pokojową, której celem jest lepsze życie dla ludzi pracy i lepsza przyszłość dla ich dzieci. Pokojowa walka nie jest bynajmniej łatwa i wymaga mądrości i subtelnych metod działania

W niedzielnym nabożeństwie rocznicowym w Gdańsku wzięli też udział regionalni działacze Solidarności, wśród nich Janusz Palubiński z Poznania i doradcy związku Adam Michnik i prof. Klemens Szaniawski

Prof. Szaniawski powiedział, że Solidarność przetrwała pomimo policyjnych represji, wbrew intencjom tych, którzy chcieli zatamować społeczeństwo po to, by móc łatwo nim rządzić

Po raz pierwszy - optymizm

Do zgromadzonych w Gdańsku zwolenników Solidarności przemawiał też Adam Michnik. Wyraził on pogląd, że po raz pierwszy od czasu ogłoszenia stanu wojennego w Polsce można patrzeć w przyszłość z optymizmem. Idee Solidarności okazały się zaraziliwe. Ku naszej radości, powiedział, słyszeliśmy jej hasła po raz pierwszy sformułowane w Gdańsku, powtarzane teraz także na ulicach Tallina, Rygi i Wilna. Idee te były do tego stopnia zaraziliwe, że ze zdumieniem i radością czytając o nich możemy w prasie radzieckiej

Michnik powiedział dalej "Pragniemy w tym widzieć akcent optymizmu, wskazujący drogę ku lepszej przyszłości porozumienia między kierownictwem a społeczeństwem"

Adam Michnik dostrzegł międzynarodowy wymiar doświadczenia Solidarności, mówiąc, że polscy robotnicy jako pierwsi powiedzieli przed siedmioma laty,

! Ciąg dalszy str 4

'SPOTKANIE WAŁĘSY NA WYSOKIM SZCZEBLU

1 września, wtorek W Polsce przebywa minister spraw zagranicznych Holandii. Spotkał się on m.in. z Lechem Wałęsą i Zbigniewem Bujakiem oraz z doradcami związku Bronisławem Geremkiem i Januszem Onyszkiewiczem. Wyraził potem wielkie zadowolenie ze spotkania z kierownictwem Solidarności. Była to pierwsza wizyta przedstawiciela Holandii w Polsce od czasu wprowadzenia stanu wojennego

WALKA O REJESTRACJĘ SOLIDARNOŚCI

W kilku wielkich zakładach pracy nadal trwa akcja na rzecz przywrócenia pluralizmu związkowego mimo, że Sąd Najwyższy wydał 25 sierpnia niekorzystne dla Solidarności orzeczenie, utrzymując w mocy decyzję wyższej instancji odwołującej wniosek pracowników stoczni im. Warszawskiej w Szczecinie o zarejestrowanie niezależnego związku zawodowego. Sąd Najwyższy odrzucił też tego samego dnia odwołania trzech innych komitetów założycielskich nowych związków zawodowych Solidarności w Toruniu

27 sierpnia wniosek o rejestrację nowego związku zawodowego NSZZ złożył komitet założycielski, działający we wrocławskim przedsiębiorstwie Polar. Na około 7 tys. pracowników zatrudnionych w tym przedsiębiorstwie 80% odmówiło wstąpienia do uznanej przez władze i zarejestrowanej po zdelegalizowaniu Solidarności organizacji związkowej

Komitet założycielski nowych związków zawodowych Solidarności w przed-

siębiorstwie Polar w opublikowanym oświadczeniu stwierdza, że przeważająca większość robotników w Polarze pozabawiona jest reprezentacji i ochrony związkowej

Oświadczenie stwierdza "Sądymy, że nadszedł czas aby zezwolic na funkcjonowanie więcej niż jednej organizacji związkowej w zakładach pracy"

Juz 20 zakładów

1 września, wtorek Oddolna akcja na rzecz pluralizmu związkowego obejmuje już około dwudziestu przedsiębiorstw. Komitety założycielskie niezależnego związku zawodowego Solidarności w zakładach nie zniechęcają się sztywnym stanowiskiem Sądu Najwyższego, który odrzucił już pięć odwołań od negatywnych orzeczeń sądów wojewodzkich ze Szczecina i Torunia

Gdański biskup Tadeusz Gocłowski powiedział, że sprawa pluralizmu związkowego, organizacyjnego, ma dla robotników zasadnicze znaczenie

PAPIEŻ DO RODAKÓW

Z okazji święta Matki Boskiej Częstochowskiej Ojciec Święty, przemawiając w czasie audiencji generalnej na placu św. Piotra w Watykanie, powiedział do Polaków w dniu 26 sierpnia

Minęło z górą tysiąc lat od chrztu Polski, minęło z górą szesćset lat od chwili, kiedy Obraz Jasnogórski znalazł się na swoim obecnym miejscu. W ten sposób, z pokolenia na pokolenie, to podsumowanie wiary Polaków, naszych rodaków, a także częściowo naszych pobratymców, dokonuje się niejako za pośrednictwem Obrazu Jasnogórskiego

Wpatrujemy się w nią, wpatrujemy się w tą przedziwną ikonę, w której wypisana jest Boża tajemnica, tajemnica odkupienia, w której odzwierciedlają się równocześnie dzieje człowieka, jak też w sposób przedziwny dzieje człowieka na naszej ziemi, dzieje naszego narodu. Niejeden ważny moment w tych dziejach pozostawał związany z Jasną Górą, żeby przypomnieć odzyskanie niepodległości - rok 1920

Tak więc jest przewodniczką wiary pokoleń - Pani Jasnogórska - przewodniczką dusz i wspólnot, rodzin, społecz-

ności - całego narodu. Na tym polega Jej, szczególnie misja w naszej ojczyźnie, na naszej ziemi i w naszych sercach

Zdajemy sobie sprawę z tego, że w szczególności dzieje naszego narodu, który mieszka na naszej ojczystej ziemi, nie były łatwe. Brzmiały nam dzisiaj w uszach także słowa "Nie rzucim ziemi skąd nasz rod, nie damy pogrzezc mowy", tak śpiewali nasi przodkowie. Te same słowa zostały nieco przetransponowane, śpiewaliśmy "Nie rzucim Chryste ziemi tej, nie damy pogrzezc wiary". Są to słowa wymowne. W tych słowach wyraża się historia ludzkich serc, ludzkich sumień, historia całego społeczeństwa, tak jak ona rosła z pokolenia na pokolenie. Krwią rosła

W sanktuarium Jasnogórskim spotykamy się z tajemnicą Boga, spotykamy się równocześnie z sercem Matki. A ileż razy spotykamy tam siebie samych, odnajdujemy siebie samych, odnajdujemy siebie jako Polaków, jako wspólnoty, rodziny, narod, nawracamy się

Miejsce wielkich nawrocen - Jasna Góra. Może pierwsze w Polsce miejsce wielkich nawrocen

● **Proba zamachu stanu na Filipinach** Wojska lojalne wobec prezydent Corazon Aquino udaremniły próbę zamachu stanu dokonaną przez kilkutyśięcny oddział zbuntowanych żołnierzy dowodzonych przez pułkownika Gregorio Honasana. Była to w ciągu 18 miesięcy władzy Aquino najbardziej krwawa próba skonczenia jej prezydentury. W czasie kilkudniowych walk pomiędzy oddziałami rządowymi i zbuntowanymi zginęły co najmniej 42 osoby. Część rebeliantów poddała się, część zbiegła do dzungli, zakładając tymczasowy rząd odnowy. Obserwatorzy podkreślają, że Aquino jest coraz bardziej izolowana od realiów życia przez grupę doradców. W wojsku rośnie powszechne niezadowolenie z jej rządów. Stale rosnąca ilość dowodców i żołnierzy wyraża publicznie opinię, że Marcos powinien objąć ponownie urząd prezydenta. Na Filipinach rośnie także przekonanie, że ktoryś z następnych zamachów stanu powiedzie się.

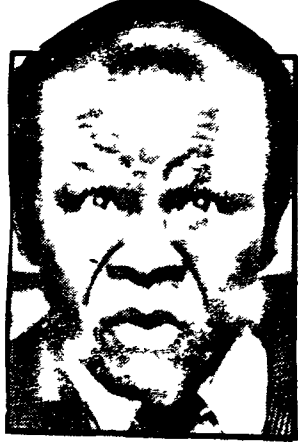
● **Demonstracje w Rydze, Wilnie i Tallinie** W stolicach trzech państw bałtyckich (Łotwa, Litwa i Estonia) miały miejsce demonstracje antysowieckie w rocznicę podpisania Paktu Ribbentrop-Mołotow 23 sierpnia 1939 roku. Demonstranci w grupach liczących kilkaset - kilka tysięcy osób wznosili okrzyki "wolność, wolność" i śpiewali hymny narodowe. Milicja rozprędziła demonstracje, aresztując wiele osób. Sowieckie środki masowego przekazu oskarżyły o zorganizowanie demonstracji zachodnie rozgłosnie radiowe i organizacje emigracyjne.

● **USA odrzuciły irską propozycję wzajemnej pomocy w uwolnieniu zakładników** Amerykański Departament

Stanu odrzucił ofertę Iranu dotyczącą pomocy w uwolnieniu amerykańskich zakładników, przetrzymywanych w Libanie, w zamian za wywarcie przez Stany Zjednoczone presji na Izrael i Kuwejt, mającej na celu uwolnienie więzionych w tych krajach muzułmanów. Przewodniczący irańskiego parlamentu Ali Rafsanjani powiedział także, że Iran jest gotów uczynić to samo w zamian za wznowienie dostaw broni zamówionej przez rząd szacha Amerykański Departament Stanu odparł, że Stany Zjednoczone nie będą ani pertraktowały z terrorystami, ani prosiły innych, żeby to robili. Premier Izraela J Shamir powiedział, że rozpatrzy propozycję.

● **Tower skrytykował przesłuchania w sprawie tajnych dostaw broni do Iranu** Były senator z Teksasu John Tower ostro skrytykował zakończone niedawno przesłuchania w sprawie tajnych dostaw broni do Iranu i przekazywania uzyskanych funduszy dla nikaraguanskich kontrastwierców. Tower przesłuchania te to "polityczny teatr i próba szukania za wszelką cenę sensacji". Członkowie komisji śledczych Kongresu nie wniknęli głębiej w rolę Izraela w tajnych dostawach broni do Iranu, "chyba dlatego, by nie urazić żydowskiego lobby w USA" - powiedział Tower, który uważa również, iż Kongres powinien przesłuchania prowadzić przy drzwiach zamkniętych, a do wiadomości publicznej podać jedynie ich wyniki. "Cały świat traktuje nas teraz jako kraj lubujący się w samobiczowaniu" - oznajmił Tower.

● **Prasa chińska broni bogatych rolników** Urzędnicy chińscy, oskarżeni o wymuszanie pieniędzy od bogatych rol-

OLIVER TAMBO

MILCZENIE JEST ZŁOTEM (sowieckim)

To, że ten sam działacz polityczny może przez jednych być uważany za terrorystę, a w oczach innych uchodzić za bojownika o wolność świetnie ilustruje ubiegłotygodniowa, cztero-dniowa wizyta w Kanadzie Olivera Tambo - przewodniczącego Afrykańskiego Kongresu Narodowego, organizacji głoszącej idee zniesienia apartheidu w RPA metodą odeb-rania przemocą władzy białym.

Na kilka dni przed jego wizytą, jak i w jej trakcie, w kanadyjskiej prasie pojawiły się artykuły, w których Tambo i ANC (African National Congress) byli przedstawiani w najroźniejszy sposób. Na skrajnych biegach przedstawiano ich a) jako zimnych, wyrachowanych terrorystów, b) jako ideowców walczących o słuszną sprawę metodami pokojowymi.

Ambasada Republiki Południowej Afryki w Ottawie zamieściła nawet jednostronnicowe, płatne ogłoszenie w kilku najbardziej poczytnych gazetach kanadyjskich, które przedstawiało przywódców ANC (w tym Tambo, Winnie Mandelę, Tima Ngubane, J Gumede i innych) jako zawodowych terrorystów, a ANC jako organizację terrorystyczno-komunistyczną, ściśle współpracującą ze Związkiem Sowieckim. Podobne zdanie wyraził m.in. niektorzy dziennikarze "Toronto Sun" oraz jeden dziennikarz "Toronto Star".

Z drugiej strony szła znacznie liczniejsza kontrooofensywa ujmowania Tambo i ANC jako właśnie bojowników o wolność i demokrację, z tym, że różnie rozkładano akcent stosowania przez nich przemocy.

Jako bojownika o wolność i demokrację przyjął Tambo premier Kanady B

nikow, znaleźli się pod ostrzałem krytyki "Dziennika Ludowego", głównej gazety państwowej. Rząd chiński stara się upewnić nowo wzbogaconych rolników o ich bezpieczeństwie. Dziennik stwierdził, że "niektorzy towarzysze" nie rozumieli znaczenia nowo powstającego dobrobytu wsi. "Spostrzegli jedynie okazję do kradzieży pieniędzy i wkładania ich do swojej". "Jeżeli wiesz, że będziesz bogata, Chiny też się wzbogacą" - informuje

"Dziennik Ludowy". Podkreśla, że wieś dopiero zaczęła się bogacić, zmniejszając wielką przepaść pomiędzy nią a miastem, powstała po rozpoczęciu uprzemysławiania pod koniec lat 70-tych. We wczesnych latach komunizmu baza przemysłowa kraju została zbudowana w wielkim stopniu kosztem rolnictwa, ponieważ w tym czasie Chiny nie mogły zwrócić się gdzie indziej w poszukiwaniu koniecznego kapitału.

● **Narkomania w ZSSR** Agencja TASS podała, że w wyniku trwającej 3 miesiące operacji organów ścigania, w sowieckim Uzbekistanie doszło do aresztowania setek producentów i handlarzy narkotyków. Ponadto wykryto ponad 2000 pól z uprawą roślin odurzających. Jednocześnie zidentyfikowano setki narkomanów. Na terenie całego Związku Sowieckiego wykryto 123 000 narkomanów.

● **Sowiecka ofensywa w Afganistanie** Zachodni dyplomaci donieśli o ofensywie wojsk sowieckich przeprowadzonej w Afganistanie w rejonie Shmali, w odległości około 30 km na północ od Kabulu. Ofensywa, jedna z najsilniejszych od czasów sowieckiej inwazji na Afganistan w 1979 roku, trwała tydzień począwszy od 8 sierpnia.

Sowieccy okupanci zrownali z ziemią kilka miejscowości i zniszczyli pola uprawne. W akcji brała udział także artyleria i siły powietrzne. Zbombardowano pozycje partyzackie. Doszło do ostrych starć pomiędzy sowieckimi żołnierzami a mudzahedinami. Partyzanci wzywali afgańskich żołnierzy do porzucenia komunistycznej armii. W rezultacie tych apeli zdezerterowało około 300 żołnierzy. Obydwie strony poniosły poważne straty w ludziach. Partyzanci zestrzelili od 4 do 7 samolotów i zniszczyli 32 sowieckie czołgi.

● **Mordercy Amerykanina skazani na śmierć w Chinach** W czerwcu br. obywatel amerykański E. Cheer zginął z ręki dwóch Chinczyków, w czasie podróży pociągiem z Pekinu do Kantonu. W sierpniu odbył się proces w Pekinie. Na salę rozpraw nie dopuszczono przedstawicieli ambasady amerykańskiej. Zezwolono natomiast na obecność

Mulroneya i ministra spraw zagranicznych J. Clarka.

Jednakże obydwaj nie godząc się na przemoc w rozwiązywaniu problemu południowoafrykańskiego i stawiając na dialog, odmówili Tambo obostrzenia sankcji gospodarczych wobec RPA i zerwania z nią stosunków dyplomatycznych. Przywódca liberałów J. Turner powiedział Tambo, że Partia Liberalna rozumie ANC, które często nie mając wyjścia musi bronić się przed przemocą reżymu południowoafrykańskiego, ale że mimo wszystko powinno się szukać pokojowych metod zniesienia apartheidu. Najcieplej Tambo został przyjęty przez NDP, a ściśle powiązany z tą partią Kanadyjski Kongres Pracy obiecał Tambo ustami swej przewodniczącej Shirley Carr, 800 tysięcy dolarów pomocy dla południowoafrykańskich związków zawodowych. Na wiecu antyapartheidowskim w Toronto zjawili się sam Bob Rae, który życzył Tambo pomyslności w walce

Przyglądając się tym rozbieżnym i wielokrotnie sprzecznym ocenom Tambo i opiniom o ANC myślałem, że dobrze byłoby wyjaśnić to zamieszanie na własną rękę. Kiedy więc niespodziewanie pojawiła się możliwość wzięcia udziału w konferencji prasowej z Tambo wskoczyłem do samolotu i wprost z lotniska wyładowałem w ottawskiej National Press Gallery.

Na konferencji było kilka stacji telewizyjnych oraz wiele znanych postaci kanadyjskich środków masowego przekazu. Za stołem konferencyjnym siedział 70-letni Tambo. W pobliżu znajdowało się dwóch jego doradców i kilku jego goryli. Na pytania zadawane przez kanadyjski establishment dziennikarski Tambo odpowiadał sprawnie. W 95% wypadków były to jednak pytania łatwe, a przede wszystkim wygodne. Co powiedział Mulroney? Jak ocenia korzyści swej wizyty? Czy za jego życia ANC odniesie zwycięstwo? (Odpowiedz "Oczywiście, że tak. Jestem jeszcze bardzo młody".)

Pierwszy poważny sprawdzian pojawił się, gdy dziennikarz telewizyjny

zapytał o zamordowanego, która jest chińską obywatelką. Zabójcy obrabowali Cheera z pieniędzy i czeków podróżnych. Obydwaj zostali skazani na śmierć.

● **"Neues Deutschland" o Murze Berlińskim** W 26 rocznicę zapoczątkowania budowy (13 08 1961) Muru Berlińskiego wschodniemiecki organ partyjny "Neues Deutschland" stwierdził, że wzniesienie Muru pomogło w zwiększeniu efektywności kontroli wokół drugiego państwa niemieckiego. Berlin Zachodni, zdaniem gazety, stanął centrum planowania wrogich akcji przeciwko NRD. Jako taki miał być miejscem wymarszu zachodnich wojsk przeciw państwu bloku sowieckiego.

Według danych zachodniemieckich w okresie rozpoczęcia budowy muru, częstotliwość ucieczek na zachodnią stronę miasta wynosiła 1 osoba na minutę. Przez Mur udało się uciec prawie 39 500 osobom. Na Zachod zbiegło natomiast od 1961 roku ponad 205 tysięcy obywateli NRD. 188 osób zostało zabitych podczas próby przekroczenia Muru Berlińskiego. W 26 rocznicę Muru burmistrz Berlina Zachodniego, E. Diepgen zaapelował do władz wschodniemieckich o wydanie zakazu strzelania do uciekinierów.

ECHO TYGODNIA
WYDAJĄ I REDAGUJĄ
JACEK ADOLF I GRAŻYNA FARMUS
TEL. 743 - 5706 766 - 3774
ADRES POCZTOWY
51 a Thistle Down Blvd
REXDALE, ONT M9V 4A6
ADVERTISEMENTS
● Display ads \$ 7 column inch ● Full page \$ 700 half page \$ 400
● Classified ads \$ 4 (up to 25 words) 5+ each additional word
● Box \$ 1.50 each issue
Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w niedostępnych listach i w drukarniach
Prenumerata półroczna \$ 25 roczna \$ 50

A oni dalej kłamią

Władza w PRL nadal zachowuje się tak, jakby nie przestała wierzyć w potęgę swej propagandy, w potęgę kłamstwa. Kłamstwo to do pewnego tylko stopnia, odnosiło zamierzony skutek w czasach stalinizmu, kiedy władza miała monopol na informację, a społeczeństwo było zatomizowane.

Dzisiaj istnieje niezależna, podziemna prasa, kraj ma liczne kontakty z Zachodem, społeczeństwo się zorganizowało, w sieć niezależnej informacji włączył się Kościół. Nowoczesna technika udostępniła zwykłym ludziom taśmę magnetofonową i "video". Kto więc jeszcze daje wiarę oficjalnym kłamstwom?

Kto wierzy, że to władza realizuje teraz Porozumienia Sierpniowe? I że doszło do nich dzięki partii?

Jacek Adolf

CBC zapytał o powiązania ANC z marksistami Odpowiedź Tambo była jednoznaczna ANC jest od wielu lat organicznie spleciona z komunistami, z Południowoafrykańską Partią Komunistyczną W samym 30-osobowym prezydium ANC jest kilkunastu komunistów (na ogół dziennikarze piszący o tym podają cyfrę 19), ale trzeba podkreślić, że jest to organizm walki, a nie splecenie organizacyjne

Na pytanie innego dziennikarza czy Związek Sowiecki pomaga ANC Tambo odpowiedział Oczywiście, że pomaga Jest to pomoc wielka, jesteśmy mu za to wdzięczni Nie rozumiem dlaczego mieliśmy wstydzić się tej pomocy

W innym momencie konferencji Tambo nie odzegał się od stosowania przemocy, nazywając ją przemocą rewolucyjną i sprawiedliwą, podkreślając także, że przemoc ta jest konieczna, gdyż pokojowe środki walki z apartheidem zawiodły całkowicie

Nadeszła także chwila na moje pytanie (zapisalem się do głosu - tak trzeba było, na samym początku) Było to pytanie, jak się wkrótce okazało, kończące niestety konferencję

Ja "Załozmy, że Pan, ANC i organizacje współpracujące z wami wygrywacie walkę z apartheidem Zapytajmy więc co dalej - jaką stworzycie Południową Afrykę, zwłaszcza w swiecie faktu, o którym mówi mi moja znajomość historii, że Związek Sowiecki nigdy nie pomaga za darmo, a komunisty zdobywszy władzę, pozbywają się wszystkich sojuszników, pozwalając rządzić jedynie komunistom i wprowadzając swój komunistyczny apartheid"

Wśród doradców Tambo powstało drobne zamieszanie, ale Tambo jednym palcem wprowadził spokój i wpijając we

mnie wzrok odpowiedział

"To oczywiste, gdy wygramy walkę, wprowadzimy prawdziwą wolność i demokrację"

Na sali powstała cisza Tambo chce mnie zhipnotyzować wzrokiem Ja patrzę mu prosto w oczy i myślę "bolszewicki szaman"

Tambo po dłuższej chwili "Czy Pan w to nie wierzy?"

Ja "Ta odpowiedź jest zbyt prosta, brzmi jak propaganda"

Wtedy Tambo się unosił, chyba honorem, zerwał się z krzesła i odpowiedział

"No dobrze, to ją bardziej skomplikuję"

Na to rzucili się do niego doradcy i coś szepczą mu naraz do uszu Czarna obстановка Tambo cyka mi zdjęcia Po chwili Tambo coś szepcze do prowadzącego konferencję Ten wstaje i oznajmia, że konferencja dobiegła końca

Tambo błyskawicznie znika Przypominam sobie niektóre jego wypowiedzi

"Związek Sowiecki stale ofiaruje swą zwiększającą się pomoc dla narodów walczących o autentyczną niepodległość Niech żyje Komunistyczna Partia Związku Sowieckiego" (Moskwa, 1976),

"Państwa socjalistyczne - przede wszystkim Związek Sowiecki - udzielają nam niekończącej się pomocy - materialnej, politycznej, moralnej i innej" (Radio Moskwa, 1986),

"... będzie się lało coraz więcej krwi i cały kraj będzie uwikłany ZSSR da nam to czego odmawia Zachód - bron" (Washington Post, 9 wrzesień 1985),

"Dawniej, planując ataki na policyjne i wojskowe obiekty braliśmy pod uwagę to czy poniesie śmierć ludność cywilna Od teraz nie uwzględniamy tego, czy istnieje prawdopodobieństwo, iż zginą cywile" (Newsweek, 9 wrzesień 1985)

ZBIGNIEW FARMUS

ZJAZD POLSKIEJ PIERWSZEJ DYWIZJI PANCERNEJ

W roku bieżącym mija 45 lat od czasu zorganizowania się Pierwszej Dywizji Pancernej, która powołana do życia rozkazem Naczelnego Wodza Generała Wł Sikorskiego, powstała 25 lutego 1942 roku na gościnnej ziemi szkockiej Załóżką Dywizji była 10 Brygada Kawalerii Zmotoryzowanej, którą dowodził ówczesny płk dypl Stanisław Maczek w kampanii 1939 roku, oraz w walkach jakże tragicznej kampanii francuskiej w 1940 roku Od chwili rozkazu Naczelnego Wodza, rozpoczął się ciężki i pracowity okres formowania się Dywizji Pancernej, formowania pułków pancernych, rozmaitych służb, zaopatrzenia i tego wszystkiego, co potrzebne jest do życia tak potężnej jednostki

W dniu 1 lipca 1944 roku, 1 Dywizja Pancerna, uzbrojona po zęby w nowy sprzęt i nową bron - przeszła ze Szkocji na południe Anglii w rejon Aldershot, czekając na swą kolejkę lądowania w Normandii

Blisko 16 tysięcy żołnierzy wszystkich stopni na 4 431 pojazdach mechanicznych, w tym 381 czołgach - 1-go sierpnia wylądowało na plażach Normandii Dywizja weszła w skład "British Liberation Army" w ramach 21 Grupy Armii

pod naczelnym dowództwem gen Dwight D Eisenhowera - Dowodcy Wojsk Sprzymierzonych

Dywizja weszła do akcji 8 sierpnia 1944 roku pod Caen w Normandii, poprzez ciężkie walki słynnej bitwy pod Falaise i Chambois - pociąg przez Fran-

cję, walki w Belgii i Holandii z uwolnieniem Bredy, Dywizja rolowała swymi czołgami niemieckie oddziały pancerne aż do zajęcia miasta i bazy niemieckiej marynarki wojennej Wilhelmshaven dnia 5 maja 1945 roku, po drodze uwalniając z niewoli niemieckiej dwa obozy jenców, kobiet-żołnierzy Armii Krajowej Oberlanden i Niederlangen

Dzis Żołnierze Dywizji, rozsiani po całym świecie zjeżdżają się w Toronto, by w dniach od 4 - 7 września uczcić 45 Rocznice sformowania się Dywizji, by oddać należny hołd swemu Dowodcy gen dyw Stanisławowi Maczkowi, by odnowić koleżeńskie więzy i wspominać górne i chmurne dni swej Chwały

Jako Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Światowego Zjazdu, witam serdecznie pana Generała Klemensa Rudnickiego, ostatniego dowódcę Dywizji, witam serdecznie Uczestników i Uczestniczki Zjazdu - życząc wszystkim szczęśliwego i miłego pobytu w Toronto

Dla zainteresowanych podaję niektóre punkty programu naszego Zjazdu

- **nieдіziela, dnia 6 września** - koncelebrowana Msza Sw połowa o 11 30 na placu parkingowym Credit Union, po czym przemarsz pod Pomnik Katyński,

- również w **nieдіziela, 6 września o godz 17 00** - wieczór poświęcony 1 Dywizji Pancernej pt "Od podwoju do czołgu" - w domu SPK - 206 Beverley St

ZBIGNIEW J GIERA
Przewodniczący
Komitetu Organizacyjnego

KARUZELA STANOWISK Z DOSIADKAMI

✓ Mulronev znów przestał swój gabinet, wprowadzając dwóch nowych ludzi

Michel Cote stracił najwięcej, przechodząc z prestiżowego ministerstwa przemysłu do zaopatrzenia i usług Była to kara za zbyt powolną realizację programu rozwoju zacofanych prowincji Cote zajął miejsce Monique Veziny, którą Mulronev przesunął na stanowisko ministerialne w transporcie, podległe ministrowi Crosbie

Nowymi członkami gabinetu zostali - ontaryjski poseł Doug Lewis jako asystent Dona Mazankowskiego oraz Pierre Blais z Quebecu, który dostał tękę w ministerstwie rolnictwa Nowym ministrem przemysłu został Robert de Cotret George Hees, który miał pod swą opieką weteranów, jest teraz odpowiedzialny za starszych obywateli Szereg osób otrzymało rozszerzone na szczeblu ministerialnym obowiązki

USTAWA IMIGRACYJNA SUROWSZA PO POPRAWKACH

✓ Minister Bouchard zamierza wprowadzić kosmetyczne poprawki w projekcie ustawy o uchodźcach Szczególnie nie zgodził się, by organizacje charytatywne czy religijne miały prawo omijać surowe przepisy, dotyczące uchodźców oraz osób sprowadzających ich do Kanady Niektóre organizacje chciały bowiem mieć prawo do wwożenia nielegalnych Bouchard zgadza się na poprawkę, która wprowadza nowe kary do projektu ustawy imigracyjnej A mianowicie,

dla tych, którzy doradzają imigrantom składanie fałszywym zeznan

Poprawka do ustawy proponuje zastąpienie deportacji krótkim pobytem w więzieniu tych, których deportować nie można, bo nie mają dokąd wracać z powodu sytuacji politycznej, panującej w ich kraju Bez tej poprawki rząd, zgodnie z ustawą, będzie mógł zatrzymywać statki pełne uchodźców i deportować pasażerów

Inne przepisy imigracyjne, dyskutowane obecnie, mają przyspieszyć proces przyznawania statusu refugee z kilku lat do kilku miesięcy, poprzez wyeliminowanie szczebli administracyjnych

Minister imigracji Weiner zaskoczył wszystkich informacją, że w 1987 roku Kanada spodziewa się 30 tysięcy osób, ubiegających się o azyl polityczny Dla porównania w ub roku o azyl prosiło tylko 1600 osób Weiner uważa, że 70 procent spośród tych osób nie powinny otrzymać przywilejów azylantów

GRUNT DLA PRZESTĘPCZOŚCI

✓ Statystyki w Brytyjskiej Kolumbii pokazują, że co piąty uchodźca w ciągu pięciu lat od przyjazdu do Kanady jest zawikłany w jakiś czyn przestępczy 40 procent uchodźców tzw wyjątkowych, nie selekcyjowanych punktowo, popełniło włamanie i kradzieże, 20 procent ma za sobą przestępstwa drogowe, jak prowadzenie samochodu po pijanemu, czy pod wpływem narkotyków Wśród uchodźców częściej zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec bliskich

Przebiegająca krajowa kanadyjska przestępczość jest znacznie niższa 2 na 100 Kanadyjczyków popełniło w tym samym czasie przestępstwa kryminalne Zapis w kronikach policyjnych, służący do opracowania statystyki nie obejmuje narodowości i pochodzenia przestępców Notowanie takich danych jest w Kanadzie zabronione, bo gdyby zostały ujawnione, mogłyby się przyczynić do umocnienia stereotypów narodowościowych

WRESZCIE PRZYCHYLNY KLIMAT DLA WOLNEGO HANDLU

✓ W Saint John, w Nowym Brunzwicku, odbyła się konferencja 10 premierów prowincji Głównym przedmiotem obrad był wolny handel z USA Na konferencji tej, po raz pierwszy, dał się zauważyć przychylny klimat dla rozluźnienia przepisów celnych z USA Przyczyniła się do tego z pewnością obserwacja niemiłych dla Kanady skutków wzrastającego protekcjonizmu amerykańskiego Najnowszym jego rezultatem jest wprowadzenie 85-procentowej taryfy celnej na potas, importowany z prowincji Saskatchewan Potas jest ważnym składnikiem nawozów sztucznych, których amerykańscy producenci nie mogą konkurować na rynku z Kanadyjczykami

Premier Saskatchewanu zapowiedział, że nosi się z zamiarem zawieszenia eksportu potasu do USA do momentu zmiany taryf Warunkiem wolnego handlu, twierdzą obecnie premierzy jest swobodny bezcłowy dostęp kanadyjskich towarów na amerykański rynek

TURNER TRACI NA POPULARNOŚCI

✓ John Turner stanął w obliczu nadciągającego przewrotu pałacowego 12 sierpnia złożył rezygnację jego sekretarz Doug Richardson, oświadczając, że znieść dłużej nie mógł współpracy z przywódcą liberałów, a zwłaszcza jego partyjnej polityki i kierunku w jakim zdążyła partia Wraz z Richardsonem usunęła się z kwatery liberałów, szef biura kampanii partii, pani Sharon Schollar

W ubiegłym tygodniu "Globe and Mail" zamieściło artykuł, którego autor przewiduje odejście Turnera w ciągu miesiąca Grupa liberałów miała według

tego tekstu otworzyć trust, którego celem jest zgromadzenie środków na pomoc Turnerowi do powrotu do życia z dala od zgiełku W ubiegły czwartek Alain Tardif, mało znany poseł z prowincji Quebec, zasiadający na tylnych ławach, wystąpił z otwartą krytyką Turnera domagając się od niego by zrezygnował

Prawdziwym gwóździem do trumny było dla Turnera błyskotliwe i krytyczne wystąpienie byłego premiera Kanady Pierre'a Trudeau w komisji senackiej na temat umowy konstytucyjnej z prowincją Quebec w Meech Lake Turner zdawał się bowiem, jako lider opozycji zaakceptować umowę, która godziła w tradycyjne liberalne ideały federalizmu, co w kręgach ortodoksyjnych wywołało głębokie rozczarowanie

W sobotę, 22 08 87 roku
w jeziorze Huron utonął

Ewaryst HAŁAS

45 lat

i 10-letni syn Bernard HAŁAS

Rozaniec odbył się o godz 7 30 w Ridley Funeral Home, 3080 Lakeshore Blvd West
Msza żałobna w kościele św Teresy odprawiona została o 10 rano dnia 28 08 87

Wszystkim, którzy pomogli mi w tak ciężkich chwilach, chciałam serdecznie podziękować

Matka i zona
córka i siostra

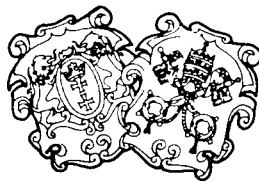

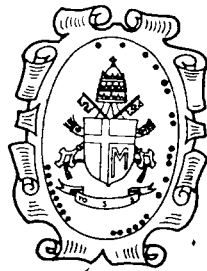
FOTO KORESPONDENCJA Z POLSKI

Publikujemy tu materiał nadesłany z kraju przez korespondenta, który ze zrozumiałych względów woli zachować anonimowość. Zdjęcia zostały wykonane w Gdańsku, w dniu spotkania z Ojcem Świętym, 12 czerwca tego roku. Obok, w prawym górnym rogu strony, pomniejszona reprodukcja okładki zaproszenia na spotkanie z Janem Pawłem II. Poniżej reprodukcja ulotki, którą tego dnia rozdawano w Gdańsku, też pomniejszona. Podpisy pod zdjęciami piora autora fotokorespondencji.

ECHO TYGODNIA, NR 254, 3 - 9 WRZESNIA 1987

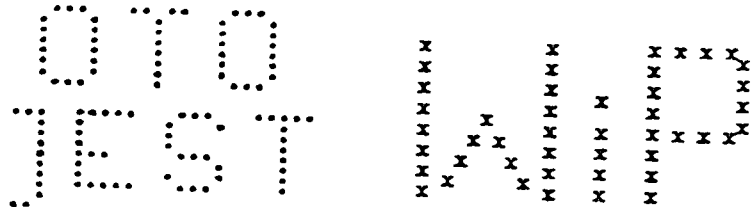
GDANSK ZASPA
12 czerwca 1987r

SPOTKANIE
Z OJCEM ŚWIĘTYM
JANEM PAWŁEM II

Na mszę św., którą Papież celebrował na terenie dawnego lotniska Gdańsk-Zaspa, można było dostać się tylko za okazaniem specjalnych kart wstępu. Do okolicznych bloków nie można było wchodzić nikomu poza mieszkańców. W klatkach schodowych stały grupy policji legitymujące każdego wchodzącego.

Ruch "WOLNOŚĆ I POKÓJ" istnieje od 1986 roku. Dziś grupy ludzi, mówiących "W i P" - to my" są w Warszawie, Krakowie, Gdańsku, Wrocławiu, Szczecinie, Gorzowie Wielkopolskim, Częstochowie, Bydgoszczy i kilku innych miastach. "W i P" traktuje jawne i otwarte występowanie bez użycia przemocy jako podstawę swego działania. Ruch skupia się w tej chwili na kilku problemach. Po pierwsze na problemie militarystyki. "W i P" sformułował dwa postulaty związane z obszernymi aspektami służby wojskowej:

- aby w Polsce - tak jak we wszystkich krajach Europy Zachodniej - gdzie istnieje wybór przymusowy /np. w Wielkiej Brytanii gdzie nie ma/ - istniało prawo zmiany służby wojskowej na cywilną służbę zastępczą, jeśli w grę wchodzi konflikt sumienia.
- aby przywrócić sytuację z czasów II Rzeczypospolitej, kiedy to różne grupy światopoglądowe /wyznaniowe, a także ateistoi/ składały różniące się od siebie rety przysięgi; gwarantując to, że obowiązek obrony Ojczyzny nie będzie pretekstem do łamania sumienia.

"W i P" chce propagować ideę indywidualnych i grupowych traktatów pokojowych między ludźmi Wschodu i Zachodu, między Polakami, a ludźmi krajów Europy Wschodniej /na wypadek sytuacji, jak ta z 1968 r./, a także między Polakami a Niemcami, Rosjanami, Ukraińcami, jako szczególne formy pojednania z tymi narodami.

Indywidualne traktaty pokojowe, to próba utrwalenia idei pokoju, dla której realizacji nie wystarczają traktaty między rządami.

"W i P" chce także czynnie, a nie tylko w słowach, zająć się sprawą zagrożenia środowiska naturalnego, zarówno zanieczyszczeniami "konwencjonalnymi", jak i energią jądrową. Protesty uliczne przeciw blokadzie informacji o awarii w Czarnobylu, przeciw zatruciu wrocławia przez hutę "Siemianów", to tylko niektóre przykłady akcji "W i P". Ruch zajmuje się także problemami zdrowej żywności.

ści.

"W i P" współpracuje z międzynarodową organizacją obrony więźniów politycznych 'Amnesty International', zwłaszcza uczestnicząc w jej akcjach o uwolnienie więźniów masowych, osób więzionych za przekroczenia.

"W i P" spotyka się min. dwa razy w roku, w maju /rocznica urodzin/ i w listopadzie /rocznica śmierci/ na grobie żołnierza wchrańca Ottona Schimka, "człowieka, którego nie interesowała wojna", rozstrzelanego 14.XI. 1944r. z rozkazu niemieckiego sądu polowego.

Uważamy za słuszną naszą polską żądanie rozliczenia się ZSRR ze sprawą Katyńską. "W i P" od 1986 roku spotyka się 4.VII w Kłajkach w rocznicę spowiadanej tego dnia w 1946 r. przez UB, ale dokończanej przez zwykłych ludzi, masakry obywateli narodowości żydowskiej.

A N E K S

Zastępcza służba poborczych została wprowadzona przez "Ustawę z dnia 28.06.1949r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obywateli PRL" /dział V/. Bardzo niekonkretnie sformułowane, kto może kazać z tej służby art. 135. Obowiązkiem zastępczej służby poborczych podlegają poborcy uznani za zdolnych do służby wojskowej, a/ nie kandydują do służby zasadniczej służby wojskowej, b/ nie mogą odbyć służby wojskowej z przyczyn niezależnych od organu wojskowego; jeśli zostali przeznaczeni przez wojskowiec komendanta uzupełnień do pełnienia tej służby na własną prośbę. Czas służby wynosi 24 miesiące.

Więcej szczegółowe przepisy zostały sformułowane w "Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29.09.1980r. w sprawie zastępczej służby poborczych".

Przebieg jest powołany przez organ administracji państwowej stopnia powoławczego lub przez wojskową komisję uzupełnień/tylko wtedy, kiedy służba ma się odbyć w zakładzie podległym MON/.

Przebieg nie pochodzi z zakładem w stosunku pracy, ale odnosi się do niego większość przepisów o pracownikach.

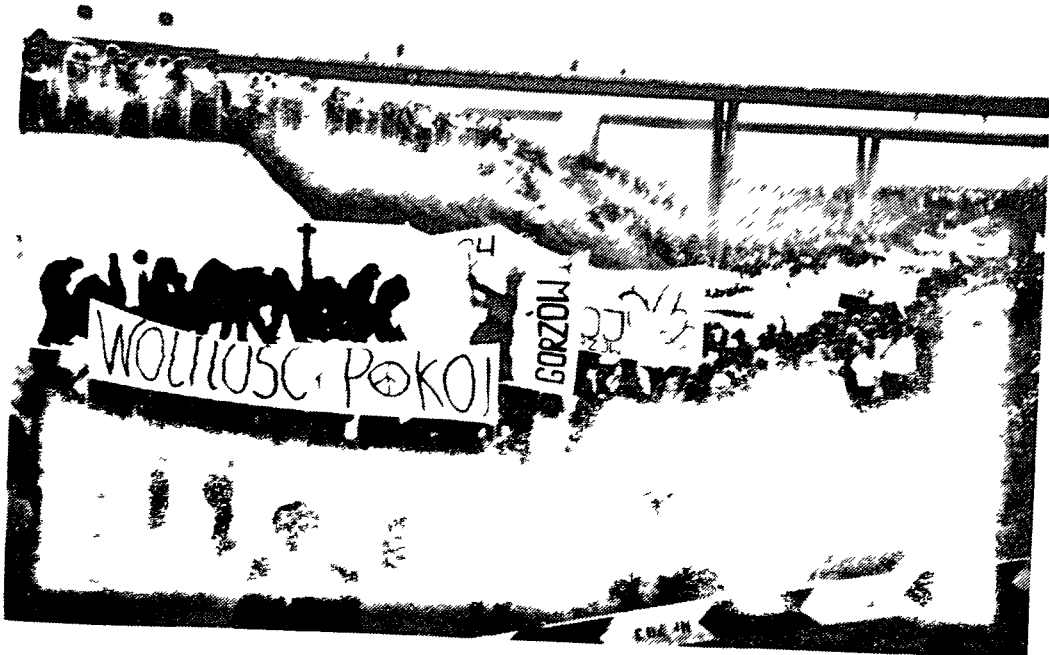
Poborcemu przysługują

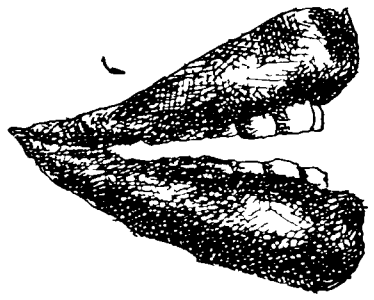
- 1/ oświadczenie, bezpłatne wyżywienie lub równoważnik pieniężny
- 2/ uposażenie nie jak dla szeregowych służby zasadniczej
- 3/ równoważnik pieniężny za ubranie
- 4/ urlop 4 dni w pierwszym roku, 10 dni w drugim roku.

Studenci używają konkretnego języka - nie czas na zawołane aluzje. Władza próbuje ugłaskać młodzież, ale z niewielkim skutkiem. Najwięcej kłopotów "władzy ludowej" przynosi chyba ruch "WiP" (patrz ulotka).

Zaraz po mszy św. na Zaspie młodzież rozrzuciła ulotki wzywające do demonstracji i pochodu w kierunku Stoczni Gdańskiej.

LIST Z POLSKI

Dinozaury żyją!

Zjechali do Sopotu ze wszystkich prawie stron świata Przyjechali aby przypomnieć początki polskiego rocka Spotkali się po latach trochę jakby starsi Przybyli prawie wszystkie znane gwiazdy tamtych lat Min Michał Burano, Kasia Sobczyk, Helena Majdaniec, Halina Frąckowiak, Czesław Niemen Z tych największych zabrakło tylko Karin Stanek, która zagubiła się gdzieś w świecie i organizatorzy nie mogli jej odnaleźć Wszyscy zaśowali Opera Lesna w Sopocie wprost wyla z zachwytem, gdy słyszała "Rudego rydza" i "Małego księcia"

Transmitowany przez TV koncert "Dinozaurów" oglądał bez przesady cały kraj Potem "Dinozaury" ruszyły w

Polskę na cykl koncertów w kilku miastach Wszędzie, ale to wszędzie spotykały ich owacje i gorące powitania Przychodzili ludziska posłuchać swoich dawnych idoli panie w tzw średnim wieku, często z wnuczkami i panowie, których czas upływający wyposażył w brzuszki Przychodzili po swoją młodość, po czas utracony bezpowrotnie Po wspomnienia A wszystko to miało miejsce rok temu

Impreza ta weszła w kalendarz krajowych wydarzeń artystycznych

W tym roku, w lipcu, odbył się kolejny koncert "Dinozaurów" W nieco innym niż ubiegłoroczny składzie

A oto jak dwie młode dziewczyny - Jola i Agnieszka relacjonują przebieg tegorocznej imprezy

- To my Agnieszka i Jola, czyli fanki rock-and-rolła Jesteśmy na koncertach "Dinozaurów" Opera Lesna szaleje My też Zaczęli "Niebiesko Czarni" i Wyrobek w języku obcym Ale dali czadu Marynary poszły w ruch Potem Fabian i "Napiszę do ciebie z dalekiej podróży" Sala śpiewa Dalej Piotr Janczewski (w garniturze!) i "W Kwasniewicach stanął w ogniu dom" Sala wrzeszczy, skacze Marynary fruują

"Alibabki" - solistka płacze, ludzie płaczą - "Kwiat jednej nocy" rozbrzmiewa

sentymentalnie Po nich "Skaldowie" - "Ktos mnie pokochał" Marynary znowu w gorze Siwe dziadki podrygują i kołyszą się klaszcząc powtarzają "Jej! Jej! Jej" Przerwa Godzina 24 00

Czesiek Niemen przedobrził zdecydowanie i zamiast zaśpiewać coś ze swego dawnego repertuaru przytaszczył tę swoją szafę i zaczął z niej wydobywać dziwne dźwięki Potem Piotr Szczepanik przy gitarze Sala spokojna, ale rozspiewana I to jak! "Zolte kalendarze", "Kormorany" - wspomnienia, wspomnienia, wspomnienia Tadeusz Wozniak i bisy, bisy, bisy - "Zegarmistrza światła"

A potem znowu "Niebiesko Czarni" Marynary nad głowami, śpiewy głośne Koniec koncertu Sala "Sto Lat" Na stojąco Atmosfera, jakiej my nie znamy Jak dobrze, że tu przyjechalismy

AGNIESZKA I JOLA

CZYTANE

Nie, nie będę dzisiaj rozpisywać się o kolorowych ogłoszeniach w Kobiecie i

MIĘDZY

Zyciu, typu pozujemy na wielki świat "Avanti - zel do kąpiel pod natryskiem,

WIERSZAMI

balsam do pielęgnacji ciała, olejek do masażu' (kilka stron bliżej w tymże numerze - skromna informacja, ze statystyczny Polak rocznie zużywa 1,5 duzego kawałka mydła i 1 tubkę pasty do zębów), ani bardziej adekwatnych do kryzysowych warunków "Comindexu panierunek to dla zdrowia podarunek" (reklama objasnia, że jest to wyrob zdrowotny, otręby pszenne z kompozycją ziół, a ponadto praktyczny, dodany do placków ziemniaczanych zamiast mąki sprawia, że placki pachną bogatą kompozycją ziół, a nie smaczonym olejem") Nie, dziś pojdziemy na zakupy z Julią W Warszawie

Julia jest od dwóch lat emerytką i w związku z tym etatowym zaopatrzeniowcem dla całej licznej rodziny (troje dzieci, pięcioro wnuków) Lustrując tu w Montrealu polki Steinberga, Provingo, czy znacznie skromniejszego Super Carnaval-a od początku swej wizyty wytrwale towarzyszy mi w zakupach - wzdycha nie, to wprost grzech, takie sklepy

U siebie, w Warszawie, Julia staje o 7 rano przed sklepem rybnym Może dziś rzucą filety z dorsza (400 zł za kilogram?) Jeśli do południa nie rzucili, odchodzi się spod sklepowych drzwi Spokojnie Trudno, być może jakąś rybę uda się kupić jutro Ooo, a w Delikatesach na przeciwko zdaje się pojawiła się kawa Marcin prosił, żeby mu kupić 10 dkg (za 520 zł po ostatniej podwyżce), więc dalej do kolejki, a nuz do mnie dojdzie? Taka gratka jak możność kupienia kawy zdarza się przecież nieczęsto Dla siebie Julia jej nie kupi, choć jest wielką amatorką kawy, to przyjemność nie na emerycką kieszeń, ale jako rodzinny zaopatrzeniowiec

Kolejki, ceny, to jednak przecież banał, nie będę Was nimi dłużej zanużać Lepiej przyjrzyć się przygotowaniu Julii do wyruszenia na zakupy Najpierw wyciąga ona z szafy wielką, brezentową, opatrzoną mocnymi rączkami torbę, a potem wyposaża jej wnętrze we wszystko, co się może przydać w czasie

kolejkowego rajdu Więc w pracowni wytrzepane z poprzedniej zawartości, wyglądzone i złożone torebki papierowe - bo jeśli przypadkiem w sklepie będzie cukier, mąka lub kasza w workach, na wagę, do ręki jej przecież sobie nasypać nie kaze, a torebkami papierowymi do towarów sypkich sklepy nie dysponują Prawda - istny zgnili Zachod' - oferują torebki plastikowe i trwałości bibułki po 4 zł za sztukę, ale taka dopłata nie usmiecha się Julii, jak również płacenie za plastikową jednorazówkę złotych 40, bo i taki luksus dziś dostępny dla tych, co chcieli by zrezygnować z uszatej mocnej torby lub z siatki Tyle że jakos nikt nie rezygnuje

Julia pakuje też do torby kawałki rażonej sfatygowanego papieru opakowaniowego - to na hipotetyczne ryby, bo i w sklepie rybnym towaru nie opakuje Pakuje ciężką szklaną butlę po mleku na Ludwika (to płyn do zmywania, jeśli ktoś nie pamięta), bo ten luzem, rozlewany do naczyń przyniesionych przez nabywcę kosztuje 125 zł za litr, zaś ten w opakowaniu firmowym - 280 zł A nie tylko sama Julia, również jej pracujące dzieci muszą oszczędzać

Julia bierze jeszcze jakiś kawałek papieru na marchew, buraki, takie zapaszczone, ledwo oskrobane z błota, bo o luksusach typu myta marchew - a mnie zdarzało się taką kupować - już dawno zapomniano - Dotychczas nie wiedziałam, jak wygląda życie w ZSRR, a teraz już wiem - zartuje Julia, a ja myślę, że to przesadne porównanie Pamiętam, podczas wycieczki na Kaukazie, kiedy to weszliśmy do supernowoczesnego architektonicznie wiejskiego sklepu, sprzedawcy spłoszeni widokiem cudzoziemców opakowali nam jednak zakupione przez nas cudowne dzianiny ludowe w gazety i jeszcze owiazali białą bawełnianą tasiemką (jaką też mieli na sprzedaż) A przeciw dzianina to nie sędz, w garści można by ją wynieść ze sklepu, gdy tymczasem w Warszawie nawet ryb w zwykłą gazetę nie owina

Och, gazety to cenny surowiec, u Julii nie służą więc prozaicznym celom opakowaniowym, a całkiem czemu innemu W punkcie sprzedaży makulatury kilogram gazet wart jest 8 zł, gdy innych papierów (które też się pieczęłowicie składa i zbiera) tylko 6 zł Rolka papieru toaletowego ("w porównaniu z naszymi jedwabiami to on przypomina raczej papier ścierny" mówi Julia) kosztuje 22 zł Aby moc taką rolkę kupić, trzeba przynieść jej równowartość w postaci makulatury Taszczyć gigantyczną pakę 4 kg

papierzyśkow czy trochę jednak mniejszą 3 kg gazet to przecież nie to samo Więc przeczytane gazety są w cenie Te świeżo spod prasy drukarskiej też zresztą, w inny sposób - Życie Warszawy kosztuje dziś 15 zł, Przekroj 50 zł

Przed wyjściem z domu Julia ustawia jeszcze na szafce kuchennej maselniczkę, talerzyk na kartkowe wędliny Te produkty w sklepie pakują (masło 560 zł za kg, szynka 1140 zł, nawiasem mówiąc), pakują w mikroskopijne kawałki papieru cieniutkiego, miękkiego, który zaraz po przyjsciu do domu trzeba pieczęłowicie wydłubować z przyniesionego produktu, bo jak dłużej poleży opakowany, papier wydłubac się nie da - Jak to wszystko człowieka upadła, jak upokarza - mówi Julia - Ten dziadkowski prymitywizm, to utarte powiedzenie "co tu dają", jak by to była łaska, że człowiek staje w kolejce, żeby tracić zdrowie i czas i za ciężko zarobione pieniądze kupic to, co mu do-

broczynni właściciele państwa raczą wydzielic

Julia przemyciła przez kanadyjską granicę trochę grzybow suszonych, nasiona malwy i szczawiu Grzyby były w fabrycznej torebce od cukru, nasiona w swojej firmowej Kiedy wzięłam do ręki torebkę z najgorszego pakowego papieru, z koslawo i ledwie widzialnie odbitym stemplem "cukier kryształ 1 kg", kiedy razem z Julią zaczęliśmy z jej torebki wybierać nasiona szczawiu, bo torebeczka od nich, równie piękna jak ta od cukru, nie wytrzymała trudu podróży i pękła, scisnęło mi się serce Ja takich opakowań w Polsce nie pamiętam! Scisnęło mi się serce, bo pojęłam, że właśnie trzymam w ręku ucielesniony drugi etap reformy gospodarczej

KAROLINA JANKOWSKA

Artex International
prezentuje
Najpopularniejszy program kabaretowy w Polsce
BOHDAN SMOLEŃ SHOW

Udział biorą
Bohdan Smoleń
Jacek Baszkiewicz
Andrzej Czerski
A. Gołębiowski
Krzysztof Gruszka
oraz gościnnie
Bohdan Smoleń

Danuta Błaziejczyk laureatka Festiwalu Polskiej Piosenki Opole 87

Toronto — Sobota 12 września - 8 wiecz
Niedziela 13 września - 2 30 pld 16 00 wiecz.
Auditorium West Toronto Secondary School
330 Lansdowne Ave (na pln od College)
Przedsprzedaż - Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Ave
Informacje i zamówienia - 833-0640 (po 6 wiecz)

Ottawa — Poniedziałek 14 września - 8 wiecz
Ottawa High School of Commerce, 300 Rochester St
Przedsprzedaż i informacje Nelson Travel - 235-5228

Montreal — Wtorek 15 września - 8 wiecz
Westmount High School 4350 St Catherine St W
Przedsprzedaż Tatra Travel, 3628 St Laurent Blvd - 849-3451
Metro Travel, 5921 Laurendeau St - 761-5878
Polka Deli, 3561 Belair - 727-2311

Thunder Bay — Środa 16 września - 7 30 wiecz.
Sala Związku Polaków w Kanadzie

Winnipeg - czwartek, 17 września, **Vancouver** - piątek, 18 września
Edmonton - sobota, 19 września, **Calgary** - niedziela, 20 września

Informacje i zamówienia - Ż Zurowska - 766 - 9747

"Założę się, że po raz pierwszy, kobieta zrobiła to w Związku Sowieckim" - powiedziała Bonnie Raitt, nawiązując do momentu, kiedy zszarpała z siebie gitarę i zaspiewała dziwaczne tłumaczenie swojej piosenki - "Three Time Loser". Kiedy dźwięki gitary Bonnie uniosły się na stadionie piłki nożnej - Izmailowo, na obrzeżach Moskwy - to, co jeszcze przed chwilą było leniwym popołudniem zdominowanym przez muzykę gitar akustycznych - zmieniło się nagle w rockowe szalenstwo. Mieszany tłum amerykańsko-sowiecki zerwał się nagle na równe nogi, żeby lepiej dostrzec, co wyprawia na scenie ta rudowłosa gwiazda rhythm & blues'a. Po występie Raitt powiedziała - "czułam się tak, jakbym lewitowała w powietrzu, na scenie pozostały tylko moje buty".

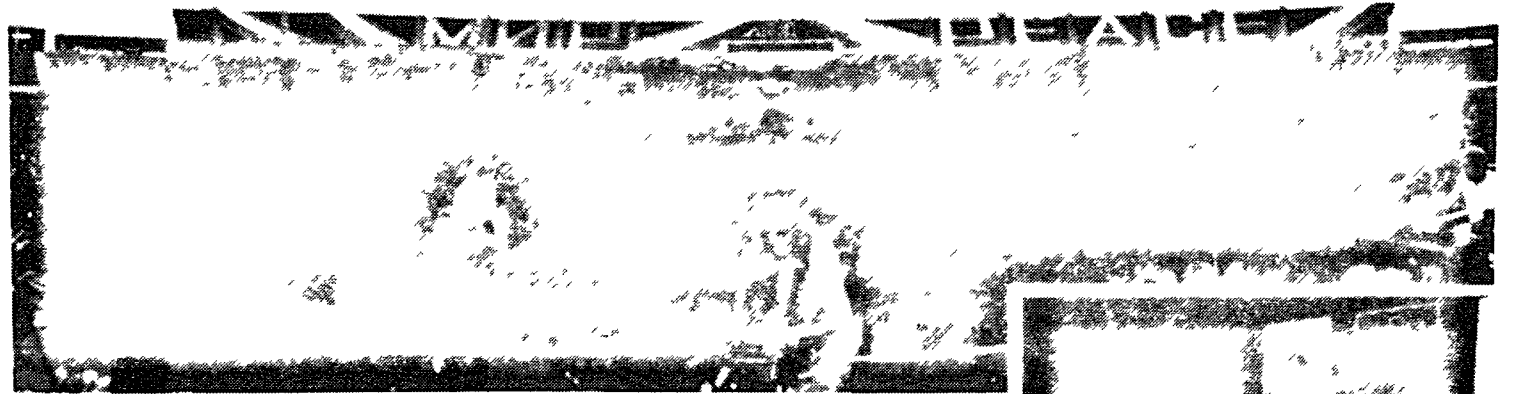
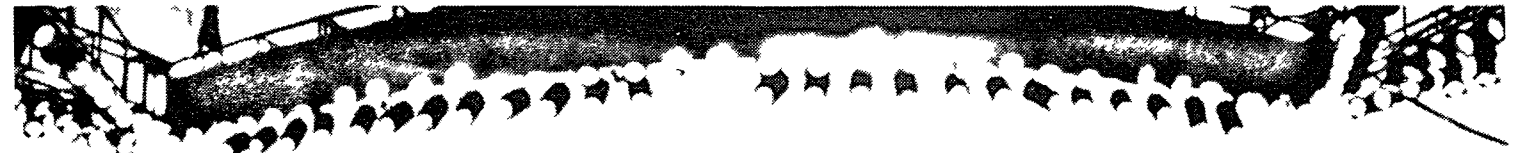
Był to może decydujący moment jednego z najdziwniejszych rockowych festiwali historii. 4-ty lipca nazwany został w Moskwie - "Dniem Zależności Wzajemnej", bo taką nazwę wymyślił jeden z amerykańskich "pokojoywych" aktywistów. I tak oto sowiecka stolica stała się świadkiem pierwszego darmowego koncertu muzyków amerykańskich i sowieckich ( )

Wydarzenie to zmieniło się w trwający miesiąc, 450-milowy marsz pokoju pomiędzy Leningradem i Moskwą, w którym udział wziąć miało 420 Sowieców i Amerykanów. W 6-godzinny czas festiwalu wystąpił Santana, Doobie Brothers, James Taylor i Bonnie Raitt, a także grupa konserwatywnych, sowieckich muzyków reprezentujących gatunki jazz i folk. Autograf - "oficjalna" grupa sowiecka była jedynym rosyjskim zespołem rockowym, występującym na festiwalu. Doborem amerykańskiej "obsady" festiwalu zajął się agent-weteran - Bill Graham, który także był producentem całego przedsięwzięcia. Lista muzyków sowieckich przedstawiona została do selekcji finalnej w Ministerstwie Kultury przez Soviet Peace Committee, która to organizacja kontrolowała również dystrybucję biletów i zapewnić miała "bezpieczeństwo" całej imprezie.

Aczkolwiek koncert pomysłany był i użyty przez Sowieców, aby zaprezentować na szerokim forum pokojowe intencje i nowo odkrytą otwartość polityki Michaiła Gorbaczowa - Komitet Pokojowy wołał niczym nie ryzykować. Stadion został kompletnie i całkowicie otoczony równym szeregiem umundurowanych żołnierzy Armii Czerwonej. Milicja "wyposażona" w owczarki niemieckie patrolowała okolice stadionu. Setki strażników w błękitnych uniformach zapewnić miały bezpieczeństwo na płycie stadionu. W punktach zas dowodzenia usytuowanych nad i za sceną dwudziestu czy dwudziestu pięciu ludzi w trzyczęściowych garniturach lub militarnych mundurach porozumiewało się przez krótkofalówki i lornetkowało tłum.

Posród nich znajdował się także jeden z szefów Soviet Peace Committee i Genrich Boriwik. Pomimo tych - niemal surrealistycznych - przejawów sowieckiej paranoi - ze sceny płynęły w tłum niesłychanie silne, muzyczne emocje, kiedy nie oplaceni muzycy - wielu z nich - starzy "pokojoycy" - mówiąc słowami Bonnie Raitt - grali i śpiewali w imię światowego rozbrojenia. "Zawsze chcieliśmy przyjechać do Rosji i tu wystąpić" - powiedział Carlos Santana, którego dynamiczny występ zakończył cały koncert.

"Przyjechalismy tu, aby śpiewać z pełnym zaangażowaniem i radością". Niestety, wszędobylski Komitet Pokojowy zdołał dostrzec, że Santana zaniósł swój przekaz muzyczny w sam środek "odkurzacza" popularności. Owszem - bilety rozdawane były bezpłatnie, ale oczywiście nie były przeznaczone do szerokiego rozpowszechniania. Rozdawano je wśród "wybranców losu" i chociaż Komitet obiecał Bill'owi Grahamowi, że w szerokiej dystrybucji znajdzie się 25 tys. biletów, zaś Grahamows-

Amerykańscy i sowieccy muzycy rockowi śpiewają o rozbrojeniu na festiwalu w Moskwie

GLASNOST — ROCK

cy specjaliści ocenili tłum znajdujący się na stadionie na 25-27 tys. widzów - w świetle innych ocen na koncert przyszło tylko 14 tys. osób - Gdyby bilety znalazły się w wolnej dystrybucji - na stadionie mogłoby się znaleźć blisko 40 tys. widzów.

"Nie czuję się najlepiej, więcej - czuję się zazenowany wydzwiękiem, jaki rząd sowiecki nadał całemu przedsięwzięciu" - stwierdził James Taylor - muzyk amerykański, którego występ otworzył koncert. Zaczął od spokojnych, melodyjnych, starych piosenek, po których pozwolił sobie przemówić do tłumu, nazywając cały koncert "akcentem propagandowym". Między nim a tłumem widzów nawiązała się od razu pewnego rodzaju żywa, spontaniczna komunikacja, którą czuło się przez cały czas trwania amerykańsko-sowieckiego marszu "pokojoywego".

Wypowiedz Taylor'a powtarzana była echem w różnych formach i przy różnych okazjach. Powtarzał ją także każdy niemal muzyk, biorący udział w koncercie. Tuz przed wejściem na scenę Doobie Brothers - gitarzysta Jeff "Skunk" Baxter podsumował całą sytuację: "Porozmawiajcie z Ministerstwem Deinformacji, prawdopodobnie teraz chichocze z tego, że my tu jesteśmy" - powiedział - "Ale co z tego - możecie zbudować system obrony powietrznej, możecie stworzyć system obrony rakietowej, ale nie zbudujecie ani takiego systemu, ani muru, który osłoni was

przed muzyką i rockowym szalenstwem. Nikt nigdy nie będzie sprawował kontroli na rock & roll'em i bardzo nam się to podoba!"

Największym problemem tego Dnia Wzajemnej Zależności był stosunek rządowych oficjalów do muzyki rockowej, niepewny i nieokreślony. Najbardziej popularne, sowieckie zespoły rockowe - w tym także leningradzka grupa Akwarium - nie otrzymały pozwolenia na wzięcie udziału w koncercie. Warto wspomnieć, że po krótkim okresie w ubiegłym roku, kiedy to Akwarium pojawiło się na antenie telewizyjnej i radiowej - muzyka tego zespołu wciągnięta została na "czarną listę" i grupa przestała występować w oficjalnych programach telewizyjnych i radiowych. Dodajmy jeszcze do tego ( ) wystąpienia młodzieżowe w NRD, w czerwcu bieżącego roku, kiedy grupa młodych ludzi rozemocjonowała się festiwalem rockowym odbywającym się po zachodniej stronie muru berlińskiego - i oto mamy cały szereg powodów, dla których rząd sowiecki okazuje w tej materii tak daleko idącą ostrożność.

"Bardzo istotnym jest, aby Sowieci zobaczyli, że to się może zdarzyć bez specjalnego w tym kierunku prowadzenia" - mówi Bonnie Raitt. "Mamy nadzieję, że muzyka zwalczy biurokrację i propagandę, i że dotrze do serc ludzi". Bill Graham zgodził się z nią: "Istnieją pewne realia, które musimy zaakceptować" - powiedział - "Jesli jednak chodzi

Na zdjęciu u góry Santana przygotowuje się do występu przed wielotysięczną publicznością na stadionie Izmailowo pod Moskwą. Na małym zdjęciu u góry Bill Graham, pomysłodawca koncertu, odpowiada reporterom na konferencji prasowej. Na zdjęciu u dołu Muzycy ambasadorowie Zachodu Carlos Santana, James Taylor i Bonnie Raitt wychodzą z lotniska w Moskwie.

o sowiecką publiczność - wielu z nich otworzyło już drzwi do swej świadomości, te drzwi, o których jeszcze do niedawna myśleli, że zawsze pozostaną zamknięte."

I tak jak sowieccy żołnierze i strażnicy panowali nad stadionem - tak Graham był bezdyskusyjnie mistrzem i panem gigantycznej, błękitnej sceny, którą sam przywoził konwojem ciężarówek z Budapesztu (Graham spędził osiem tygodni starając się zebrać na ten cel pieniądze. Nie szło mu to najlepiej i dopiero półmilionowy datek od byłego magnata Apple Computer - Steve'a Wozniaka ocalił całą imprezę).

Az do czasu amerykańsko-sowieckiego finału, kiedy nad sceną zapłonęła jasna księżycowa roza - czuło się wszędzie jego obecność ( ) O 22:00 Carlos Santana zamknął koncert razem ze swoją małą armią perkusji. Rosjanie i Amerykanie tanczyli na płycie stadionu. Graham wpadł w euforię: "Nie mogłbym być bardziej szczęśliwy" - ( ) - powiedział, otoczony przez tłum muzyków i aktywistów (niektorzy z nich w łzach się rozplywali). "Za każdym razem, kiedy robisz coś po raz pierwszy - to się liczy. I nawet jeśli całe to wydarzenie było tylko jednym wielkim "jajem", niczym więcej - to też się liczy."

Na podstawie "Rolling Stone" - sierpień 1987
Tłum i opr. K K M K

Ławnicy

Pozorny fundament polskiego wymiaru sprawiedliwości od czasu zniesienia sądów przysięgłych. Faktycznie - statystyci i alibi dla państwowego wymiaru sprawiedliwości (ze niby społeczeństwo uczestniczy w tym wymiarze) Rzekomo wybierani - faktycznie desygnowani, gdyż rzadko komu przyjdzie do głowy przychodzić na zebranie, gdzie dokonują wyboru. Przychodzą przeważnie ci, którym organizacje polityczne, których są członkami, albo przełożeni z zakładów pracy, albo inne osoby lub grupy nacisku, polecieli kandydować na ławników. W rezultacie - w tzw. drugim terminie - są "wybierani". W większości są to renciści, emeryci lub osoby najmniej przydatne w zakładach pracy albo też po prostu "kozy ofiarne" (nikt inny nie chce być). Z badań profesora Podgóreckiego ("Zarys patologii społecznej") wynika - że ludzie tych rzadko interesuje proces, najczęściej są bierni, a dobrze się dzieje jeśli proces nie zostanie nagle przerwany donosnym chrapaniem kłosego z "czynników społecznych". Sędzia musi go wówczas trącić dyskretnie, a strony i publiczność mają niezłą uciechę. Znajomy prawnik opowiadał mi, że pamięta jednego z ławników, weterana rewolucji październikowej, który miał tak daleko posuniętą sklerozę, że nie rozumiał, co się w ogóle dookoła niego dzieje. Sędzia - dla rozrywki - w banalnej sprawie o uchylanie się ojca od łozenia na utrzymanie dzieci zwracał się do niego "no to co, panie Miazdzyński, oskarżonego trzeba skazać na karę śmierci?" "Tak, tak, panie sędzio!" - przytakiwał z całą powagą ławnik.

Zostawmy jednak prawo karne materialne, procedurę karną i wszystko co się wiąże z owym wąskim wymiarem sprawiedliwości. Humorystyczne i przerazające przykłady możnaby mnożyć w nieskończoność. Spójrzmy natomiast na niektóre aspekty prawne wcielanej w życie tzw. reformy gospodarczej.

Tworzy się ogromną ilość przepisów, które stale ulegają nowelizacji. Niektóre z fundamentalnych aktów prawnych jak ustawa o cenach, o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych, o samorządzie, o funduszach, a także inne dotyczące bardziej specjalistycznych zagadnień jak ogólne warunki umów dostawy i sprzedaży, przepisy wykonawcze podatkowe itp. zostały już tyle razy zmienione, iż nie wiadomo, który właściwie tekst jest aktualny. Prawnicy, a co dopiero księgowi i dyrektorzy przedsiębiorstw, poruszają się po omacku. Tym bardziej, że system informacji prawniczej jest bardzo niedoskonały (orzeczenia Sądu Najwyższego czy Państwowego Arbitrażu Gospodarczego docierają z tak dużym opóźnieniem, iż zdarza się, że są już nieaktualne). Podobnie dzieje się z publikowaniem przepisów. Tzw. dzienniki promulgacyjne docierają do ludzi tak późno, iż wykształcił się ostatnio dziwacz-

ny zwyczaj czerpania wiedzy o nowych przepisach z gazet. Szczególnie "Rzeczpospolita" znana jest z przekazywania przepisów, które - de facto - mają się dopiero ukazać.

Poziom wiedzy prawniczej u ludzi stosujących prawo jest w takiej sytuacji bardzo niski. Nowo utworzone urzędy skarbowe celują szczególnie w tym, że ich pracownicy opierający się głównie na wytycznych z góry i niewolniczo trzymający się owych wytycznych, podejmują często tak durne decyzje, iż całkiem niezłe prosperujące podmioty prawne doprowadzają do ruiny, a ich dyrektorów do za-

bo może się okazać, że są po prostu niepotrzebni. Dotyczy to szczególnie urzędników ministerstw, centrali spółdzielczych, związków spółdzielczych, administracji szczebla wojewódzkiego.

Co więcej - brak zainteresowania objął także niektórych działaczy z organizacji społecznych, które szczególnie powinny być zainteresowane wdrażaniem reformy gospodarczej. Znany jest w Polsce konflikt jaki powstał pomiędzy Polskim Towarzystwem Ekonomicznym stojącym na stanowisku podtrzymania niektórych instytucji systemu nakazowo-

TWARDE PRAWO ALE NIE PRAWO

Konczymy

łamania nerwowego. Oczywiście tych dyrektorów, którzy prowadzą fair play Jezeli księgowi i dyrektor są "cwaniakami" (np. wiedzą, jak w odpowiednim momencie przyhamować dochody, przeniesie je na rok następny, czegoś nie wyegzekwować, a w innym miejscu przycisnąć "gaz do dechy") - wszystko prosperuje niezłe. Jeśli jeszcze umiejętnie wywalczy się ulgi podatkowe, dotacje, a jednocześnie nie powiększy pozornie funduszu płac - przedsiębiorstwo lub spółdzielnia przeżywa okres prosperity, a niedouczeni finansisci fiskusa kręcą się w kołko wokół wytyczonych im "zagadnień".

Prawnicy sami próbują organizować system szkoleń, douczania się, tworzą firmy consultingowe trochę na "wariackich papierach". Nie zawsze to wychodzi. Czasem poziom takich szkoleń przypomina powiedzenie "Uczył Marcin Marcina, a sam głupi jak świnia".

Niestety. Pewien działacz gospodarczy opowiedział mi taką historię. Jego spółdzielnia narzucono plan skupu ziemniaków. Wykonał go. Nakazano skupować ponad plan, gromadzić w kopcach, bo w ubiegłym roku brakło na rynku, co wywołało niezadowolenie społeczeństwa. Działacz ow powołał się na samorządność i samodzielność spółdzielni zagwarantowaną w nowo uchwalonym Prawie Spółdzielczym. Zgodnie z tym prawem ingerencja administracji w sprawy spółdzielni jest dopuszczalna tylko w przypadkach przewidzianych ustawą oraz ze względu na obronność państwa, w razie klęski żywiołowej, a także ze względów społecznych. W tym ostatnim przypadku administracja zawiera jednak umowę, w której zobowiązuje się zapewnić środki na realizację przedsięwzięcia. Działacz domagał się przyrzeczenia, że administracja zrekompensuje spółdzielni straty w razie, jeśli taka ilość ziemniaków będzie nieprzydatna i zgnije w kopcach czy przechowalniach. W odpowiedzi wysoko postawiony urzędnik doradził mu, aby się zastanowił, bo może być zdjęty ze stanowiska zgodnie z przepisami o szczególnym postępowaniu w okresie stanu wojennego. To nic, że stan wojenny został zniesiony rok wcześniej, to nic, że o składzie zarządu decydują organy Spółdzielni, że ingerencja administracji jest niedopuszczalna. Jakże więc - zapytywał mnie wzburzony człowiek - jakże prawo ma być przestrzegane, skoro kpi sobie z niego władza?

Dlaczego wytyczne i uchwały związków spółdzielczych są traktowane jako nakaz (i tak formułowane) skoro zrzeszanie się w związkach jest sprawą wyboru spółdzielni? Dlaczego wszystko funkcjonuje obok tworzącego się prawa, po staremu? Przyczyna jest prosta. Ani najwyższy, ani średni szczebel gospodarki narodowej nie jest zainteresowany przeprowadzeniem reformy. Nie chcą i nie zamierzają utracić prerogatyw przyznanych im ongiś,

rozdzielczego, a min. Baką - jednym z twórców reformy. Wprawdzie zgrupowani pod sztandarami starego porządku ekonomisci batalię tę przegrali, ale przecież nie rozpięchli się, są gdzieś na waznych strategicznych posadach i - nawet jeśli są lojalni wobec wytycznych - to przecież nie mogą od czasu do czasu powstrzymać się od transmisji własnych przekonań do rzeczywistości gospodarczej.

Pewien prawnik, zatrudniony w przedsiębiorstwie państwowym, opowiadał mi, że ogromną ilość czasu poświęca nie doradztwu prawnemu sensu stricto, lecz na odpieranie ataków administracji państwowej na samodzielność i samorządność przedsiębiorstwa. Rzadko kiedy jednak dyrektor przedsiębiorstwa wychodzi z tego obronną ręką. Kiedy bowiem uzasadni swoją decyzję argumentami prawnymi i ekonomicznymi w ostateczności wzywany jest albo przez "organ założycielski" (pod nazwą tą kryje się faktycznie albo naczelnik miasta, prezydent miasta, wojewoda czy minister) albo - jako członek partii - przez sekretarza i słyszy wówczas "orędzie" zaczynające się od słów "Widzicie, towarzyszu, my rozumiemy zasadę 3 X 'S'", ale jest taka potrzeba, byście...". Mało jest dyrektorów, którzy w imię zasad reformy zaryzykowałiby stołek dyrektorski.

Prawnik, o którym wspominałem, podawał klasyczny przykład. Oto jego przedsiębiorstwo potrzebowało sprowadzić konieczny do produkcji materiał. Wylczył, że sprowadzenie tego materiału będzie tansze jeśli skorzysta z transportu kolejowego i sprowadzi materiał z odległego o kilkaset kilometrów Śląska, aniżeli z pobliskiej miejscowości (kilkanaście kilometrów) przy użyciu transportu samochodowego. Z punktu widzenia ekonomiki przedsiębiorstwa - decyzja słuszna, racjonalna. Jednakże podczas kontroli urzędnicy zakwestionowali tę decyzję. Jak można było, kiedy brakuje w kraju taboru kolejowego, wieźć przez poł. Polski, kilkoma wagonami, materiał, który znajduje się pod nosem? Rozpętała się burza, która - niewiele brakowało - zdmuchnęłaby dyrektora ze stołka, gdyby się nie pokajał. Nikt jednak nie pomyślał nad tym, w jaki sposób, przy użyciu wyłącznie instrumentów ekonomicznych (np. cen transportu) zapobiec tego rodzaju paradoksom.

Inny przykład z tego samego podwórka. Dyrektor przedsiębiorstwa budowlanego ma ściśle określony plan roczny wykonania inwestycji. Portfel zamówień - jak się to określa - zamknięty. Wzywa go jednak organ założycielski i poleca przyjąć do wykonania jeszcze jedną poważną inwestycję. Dyrektor wzdryga się, obawia się, że i tak plan roczny - przy dzisiejszym zaopatrzeniu - jest napięty do ostateczności, że przedsiębiorstwo nie wywiąże się z termi-

now, a to z kolei pociągnie za sobą poważne straty z tytułu obligatoryjnych (według nowych przepisów) kar umownych za zwłokę "jest taka potrzeba" - słyszy w odpowiedzi Samodzielność diabli wzięli. Przedsiębiorstwo ponosi straty, których nikt nie pokryje. Pracownicy tego przedsiębiorstwa nie mogą liczyć ani na podwyżki, ani nagrody, ani na profity z zysku do podziału.

Co na to rada pracownicza (ow samorząd stworzony po sierpniu 80)? Jeśli jest silna, a silna jest tam, gdzie część funkcji przejęli dawni działacze "Solidarności" albo tam, gdzie przedsiębiorstwo jest duże, silne ekonomicznie - wówczas może podjąć walkę, która ma szansę zakończyć się sukcesem. Jeśli jest słaba, to wiadomość o tak ważnych ekonomicznie decyzjach, nawet do nich nie dociera. Dowiadują się dopiero po fakcie. Niektórzy dyrektorzy umiejętnie wykorzystują istnienie rady inspirując ją do zaatakowania narzucanych decyzji. Jest to jednak gra niebezpieczna - spacer po linie. Dla władzy jednak argument rada pracownicza protestuje, ludzie grożą nie podjęciem pracy - to bardzo ważki argument. Z iskry może bowiem rozgorzeć płomień.

Ustawa o radcach prawnych miała stworzyć pewną samodzielność radców prawnych zatrudnionych w instytucjach gospodarki uspołecznionej. Zamysł - z punktu widzenia twórców reformy gospodarczej - był może i dobry. Własnie prawnicy mogliby ułatwić zrozumienie nowych aktów prawnych, być orędownikami realizacji zasady 3 X 'S' (samorządność, samodzielność, samofinansowanie), przełamywać bariery psychologiczne u kierowniczej kadry gospodarki uspołecznionej. Niestety - w rzeczywistości inicjatywę ma ten, który zatrudnia i płaci za to, co się wykonuje. Jest nim dyrektor, zarząd spółdzielni, kierownik instytucji. W rezultacie - prawnik jest potrzebny wyłącznie - w odczuciu większości menadżerów - do prowadzenia spraw spornych w sądach i arbitrażu oraz do uzasadniania nie zawsze mądrych i zgodnych z duchem reformy decyzji swoich bossów. Jeśli zdarzy się, że dyrektor i prawnik tworzą zespół ludzi o tych samych poglądach i przejmują się zasadami reformy w sensie pozytywnym, wówczas administracja i na to znajdzie sposób. Przykładem może być słynna swego czasu "sprawa Bednarczyka". Opisywała ją szczegółowo prasa polska. Bednarczyk był prezesem zarządu spółdzielczej huty szkła gospodarczego i artystycznego. Doszedł do wniosku, że jeśli ma zdobyć rynek swoimi wyrobami musi dobrze płacić dobrym fachowcom i tym, co kierują całym interesem. Rezultaty były zaskakująco dobre. Huta przeżywała okres prosperity. Niestety - jeden z jego

Dokonczono na str. 11

Tekst ten otrzymaliśmy od polskiego dziennikarza, który pojechał do Polski i zetknął się z kolegami po piórze w oficjalnej i nieoficjalnej prasie

Autor artykułu podpisany jako Bernard jest stałym współpracownikiem tygodnika konsumentów "Veto"

Tekst ten jednak nie ukazał się w zaprzyjaźnionym z dziennikarzem tygodniku, a to ze względów bynajmniej niepolitycznych, ale prawdopodobnie obyczajowych, a także i dlatego, iż zawiera niekamuflowaną pochwałę naturystycznego stylu życia i plazowania. Zdecydowaliśmy się opublikować tę historyjkę jako swoiste wakacyjne kuriozum na zakończenie letnich ogórków. Jest to zarazem opis zjawiska na kontynencie amerykańskim prawie zupełnie nieznanego, a w Polsce nabierającego rozmiarów modnego snobizmu

Podsumowując, Polacy i Polki nie mają się tak bardzo w co ubrać, w rozbieraniu jednakowoż nie mają sobie równych w demoludzie

Na zdjęciu Naturystka z Chałupy i tekstylny na stanowisku obserwacyjnym

Biały kwadracik na naturystce jest produktem cenzury obyczajowej Echa, zgodnej z przepisami prasowymi w Kanadzie

W latach pięćdziesiątych nagosc w Polsce była nie do pomyslenia - w teatrze, na filmie, nie mówiąc o plazach. W 60-tych latach w kinie zaczęto odsłaniać damskie biusty, plecki. Strip-tease pojawił się w lokalach w latach 70-tych i mniej więcej w tym czasie weszła moda na topless. Zaczęły się też próby uprawiania naturyzmu.

Nagosc przebijająca się niesmiało. Naturyzm uprawiany był niejako konspiracyj-

nie, gdzieś na całkiem odludnych plazach. Zasłynęła wioska Chałupy na Helu, gdzie nago opalali się artyści, dziennikarze i aktorki. Miejscowość stała się bardzo modna i właśnie na plazach w Chałupach można było spotkać piękne dziewczęta.

Z Chałupami wiąże się zabawna historia. Wioskę tę z czasem zaczęły nawiedzać tłumy nagusów, rozbierających się nie tylko na plazy, ale też w lesie i wręcz wśród chat rybaków.

W 1984 roku mieszkańcy się zirytowali i zagrozili, iż nie staną do wyborów do Sejmu, jeśli lokalne władze nie zabronią wstępu golasom. Cóż, zakaz taki został wydany.

W 1985 roku, przy wydatnej pomocy tygodnika "Veto" - w którym pisuję systematycznie felietony o nagich i popularyzuję naturyzm - zorganizowano pierwsze wybory Miss Polonia - Natura '85. Zdjęcia laureatek obieły całą prasę. Niestety, jedna z wicemisek miała kłopoty w szkole, była bowiem wtedy jeszcze uczennicą.

W 1986 Miss Naturą została inna uczennica, ale już kłopotów nie miała, bowiem jej rodzice byli też naturystami. Śliczna dziewczyna dostała w nagrodę pobyt na Florydzie. Głośno było o tym.

Naturyzm jest w Polsce raczej sezonowy, uprawia się go głównie w wakacje, z reguły na plazach nad Bałtykiem. Oporów natury obyczajowej jest coraz mniej. Bo, po pierwsze - polskie dziewczyny są rzeczywiście piękne, urocze, pełne wdzięku. I piękno trafia coraz wyżej, prawie na piedestał. Naturyści najczęściej spotykają się w Łebie, Rowach, Międzyzdrojach, Swinoujściu, pod Kołobrzegiem i na Helu. Tekstylni ich tolerują i często podglądają.

Tu istotna dygresja - plaze dla naturystów nie są odgradzane od plaz ogólnodostępnych. Nie ma żadnych płotów, to nie są solaria. Tekstylni mogą tam przechodzić, popatrzeć, skomentować. W ten sposób popularyzuje się tenże naturyzm - ktos przyjdzie i popatrzy, by za tydzień też się samemu rozebrać.

Ilu jest obecnie naturystów w Polsce? Szacuje się, że blisko sto tysięcy, zaś zwolenników z dziesięć razy więcej. Wspom-

Nagie plaze

niemy o paradoksie - krąży obiegowa opinia, że kobiety i dziewczyny są bardziej wstydliwe od panów. Sondaze i obserwacje dowiodły, że jest odwrotnie - to mężczyźni kępiją się zdjąc majtki. Bardzo rzadko dochodzi do wyborów Mister Natura.

W tym roku pogoda nie dopisała. W czerwcu było trochę słońca w Polsce i odbyły się wybory regionalnych misek w kilku regionach. Sporą popularność zdobyła Miss Mazowska, Ania. Jednakże finały wyborów na Miss Polonia-Natura '87 musiały się odbyć w sali kina "Rybak" w Łebie. Punktualnie o 12-tej w południe, 2 sierpnia wybrano misskami Elżbietę z Krakowa, Claudię z Warszawy i Kamilę z Bydgoszczy. Obecna też była ubiegłoroczna Miss Dziewczyny. Otrzymały cenne nagrody.

Ruch naturystyczny rozwija się w Polsce spontanicznie. Były próby oficjalnego zarejestrowania Polskiego Towarzystwa Naturystycznego, jednakże do takiej legalizacji nie doszło. Może i dobrze? Wszak owoc zakazany lepiej smakuje! Uscislijmy - władze nie tępią naturystów, już od wielu lat nie ściągają się mandatów od golasów. Ani nie popierają, ani nie zabraniają. Kto chce kąpie się i opala nago.

Liderem ruchu naturystycznego jest Sylwester Marczak, od wielu już lat. Z zawodu jest nauczycielem w jednej ze szkół w Otwocku. Udziela wywiadów, występował też nago (za krzaczkiem) w telewizji. To on organizuje wspomniane wybory, plenery dla fotoreporterów, wystawy zdjęć naturystów. Te ostatnie cieszą się wielkim powodzeniem. Również grupa Marczaka utrzymuje kontakty międzynarodowe, zaprasza naturystów z Węgier, Belgii, RFN czy USA. Od pięciu lat "aktywistom" naturyzmu i popularyzatorom tego ruchu przyznaje się specjalne medale.

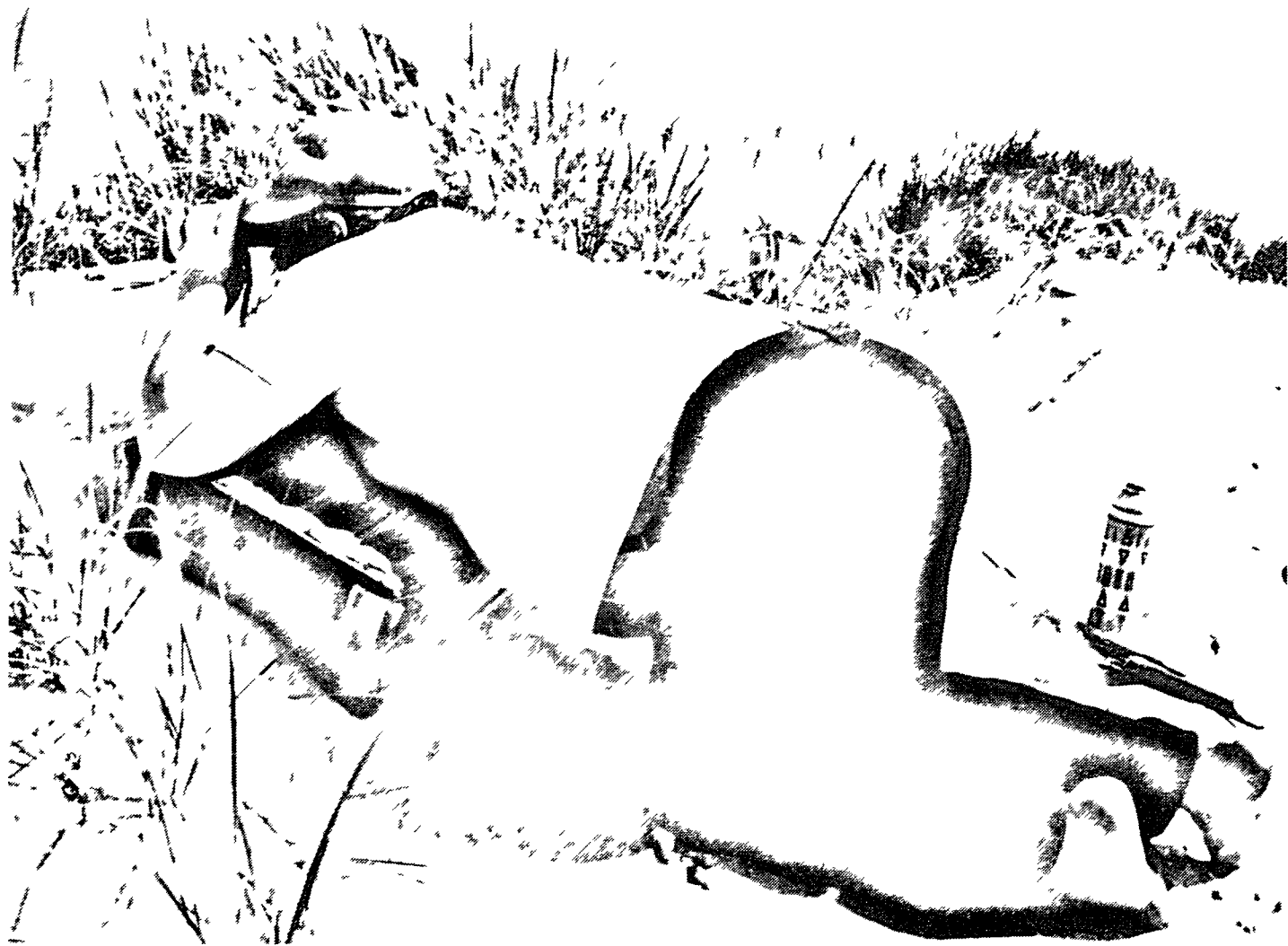
Nad Bałtykiem jest kilkanaście plaz dla nagusów. Trudniej o nie w głębi kraju. Najwcześniej powstała naga plaza pod Warszawą, w Swidrach. Są też plaze naturystów pod Krakowem, Poznaniem, w pobliżu Częstochowy (Poraj), a także w Kazimierzu Dolnym (wyspa na Wisle). Adresy plaz zamieszcza co roku tygodnik "Veto" (ukazujący się od 1982 roku), w którym też drukuje się wiele informacji dla naturystów.

Kościół, podobnie jak władze, nie ingeruje w zasadzie w to zjawisko. Oczywiście wiele dewotek pisuje ostre listy do "Veto" czy telewizji. Oburzają się na fakt publikowania zdjęć czy artykułów, ale same czytają te artykuły. W 1987 roku liczba tego typu protestów wyraźnie zmalała, co jest świadectwem przemian obyczajów i coraz większej tolerancji.

Warto wspomnieć, że powstała w 1980 piosenka o naturystach pt. "Chałupy, welcome to", która stała się wielkim przebojem. Stworzył ją Ryszard Poznański, zaś śpiewał Zbigniew Wodecki. W telewizyjnym nagraniu tej piosenki pokazano nagie plaze i nagusów. "Chałupy, welcome to" bardzo przyczyniła się do rozpopularyzowania naturyzmu w Polsce.

Na zakończenie warto wspomnieć, że naturyzm odgrywa chyba sporą rolę w prawidłowym wychowaniu młodego pokolenia. Nastolatki nie ekscytują się już nagoscą, nie podglądają mamy, siostry czy cioci, nie mają różnych kompleksów. I chyba jest coraz mniej zboczeń seksualnych - podglądactwa, ekshibicjonizmu, itd., a więc zjawisk tak charakterystycznych dla środowisk purytanckich. Nagosc i sam naturyzm stały się po prostu sprawą naturalną. Zas dla niektórych są nawet sposobem na życie, na zrelaksowanie się.

Bernard

Ciąg dalszy ze str 9

antagonistów, który był kiedyś prezesem - "podrzucił" administracyjnym władzom problem "Bednarczyk wprowadza do socjalistycznego zakładu kapitalistyczne stosunki produkcji czego dowodem są nieprzystawne wysokie zarobki Bednarczyka, jego żony, która jest główną księgową i jeszcze paru innych osób" Sprawę zaczęto badać Zarzut wysokich zarobków potwierdził się Ustalono, że zarobki te nie były sprzeczne z prawem, bowiem ostateczne uchwały rządowe dopuszczały taki system tworzenia wynagrodzeń Również ustawa Prawo Spółdzielcze gwarantowała pełną samodzielność spółdzielni w tym zakresie, o ile sytuacja ekonomiczna pozwalała na takie ustalenie płac Niemniej, uznano, że zarobki Bednarczyka i spółki są stanowczo za wysokie i "kłocą się z zasadami moralności socjalistycznej" Bednarczyk z pomocą swego radcy prawnego bronił się jak lew Poparła go rada nadzorcza, która przecież taki system płac zatwierdziła, wskazywano na wymierne efekty gospodarcze będące rezultatem takiej polityki płacowej Niestety Nie pomogła nawet ostra kampania prasowa prowadzona przez znanego publicystę "Polityki" i TV - red Zygmunta Szeligę w obronie zagrożonej reformy Powołano specjalnie dobrany zespół (komisja specjalnego postępowania porządkowego), który ustalił, że Bednarczyk w sposób sprzeczny z zasadami moralności socjalistycznej, odczuciami ludzi pracy etc zawyżył zarobki, jego prawnik uchybił przepisom o radcach prawnych, gdyż doradzał kilku firmom przekraczając półtora etatu zatrudnienia dopuszczalnego w tej ustawie, a ponadto zatrudnił swoją żonę jako główną księgową, co nie było sprzeczne z ustawą, ale niemoralne Nakazano radzie nadzorczej odwołanie Bednarczyka ze stanowiska Rada nie ugięła się Polecono uczynić to Centralnemu Związkowi Spółdzielczości Pracy - ten mógł tylko zawiesić prezesa, co uczynił odczekał Dopiero walne zebranie - umiejętnie sterowane - zdecydowało o odwołaniu Władza osiągnęła zwycięstwo Huta - chociaż po kilku latach prezes Bednarczyk wrócił - nie może podnieść się na nogi po dziś dzień Nawiasem mówiąc, po decyzji walnego zebrania, rada powołała na stanowisko prezesa żonę Bednarczyka dając tym samym "prztyczka" w nos władzy

Tak oto wygląda - na podstawie tych kilku przykładów - walka o wcielenie w życie reformy, której zasady są niezwykle ostrożne, nie rewolucyjne, prowadzące do uruchomienia tylko paru podstawowych zdrowych zasad ekonomicznych Czy jest szansa na ich wcielenie? Mało prawdopodobne

Obecnie głosi się wszem i wobec, że rozpoczyna się II etap reformy Większość fachowców twierdzi, że nawet pierwszy etap nie dotarł do połmetka Ponieważ ogłoszono ow II etap jakos tak przed odbywającym się corocznie kolarskim Wyciągiem Pokoju w polskim obiegu pojawił się dowcip był już I etap reformy, II etap reformy, a teraz będzie kryterium uliczne Wszystko bowiem wskazuje na to, że zmęczeni niedostatkami i obietnicami ludzie mogą wyjść na ulice, by jeszcze raz zademonstrować pragnienie odzyskania własnej tożsamości, własnej godności

Tymczasem - jak w tym wszystkim czują się polscy prawnicy? Ostatnio dobiegła mnie wiadomość, że w jednym z północno-zachodnich wojewodztw na zebraniu samorządu radców prawnych, jeszcze przed ostatnią amnestią - podjęto uchwałę o wezwaniu władzy do uwolnienia więźniów politycznych (uchwałę uchyliła krajowa rada radców prawnych) W adwokaturze podobne uchwały poszły dalej - w rezultacie niektorzy członkowie Naczelnej Rady Adwokackiej musieli pożegnać się ze stanowiskami

Radców prawnych, jako niedawno zinstytucjonalizowany zawód (ustawa ich ma nieodległe w czasie urodziny), poddano upokarzającej procedurze podpisywania "ślubowan" na wierność ustrojowi, czyli po prostu słynnych "lojalow" Wielu z nich, czynnych zawodowo, wolało iść na wcześniejsze i zwykle emerytury W sądach i prokuraturach prawnicy pojawiają się głównie po to, by zaliczyć aplikację, popracować parę lat na samodzielnym stanowisku i w ten sposób uzyskać "przepustkę" do zawodu adwokata lub radcy Mówią oni znowu siedzimy na wulkanie - oby byc jak najdalej od instytucji stosującej środki przymusu

A mnie przypomina się cytat z "Kordiana" Słowackiego o narodzie, który jest jak lawa z wierzchu ciemna i zimna, sucha i plugawa lecz wewnętrznego ognia sto lat nie wyziębi

Kauzyperda

KOMUNIKAT

Polskie Linie Lotnicze uprzejmie informują, że przylot i odlot samolotu czarterowego

WARSZAWA - TORONTO - WARSZAWA w dniu 6 września br został przesunięty na **7 września br**

Samolot z Warszawy przyleci do Toronto w poniedziałek, o godz 10 30 rano, a odlot do Warszawy nastąpi o godz 14 00

Przepraszamy oczekujących i pasażerów za zaistniałe zmiany

PLL LOT

DARRELL KENT REAL ESTATE LTD

Tel. 766-4088 (24 hrs.)

- 205 Saint Marks przy Jane i Baby Point - 4-sypialniowy dom, z garażem piękny ogród - nad RAVINE cena \$ 185 000
- 4261 Camaro Ct - w pobliżu Parafii p w Sw Maksymiliana Kolbe dom jednorodzinny 6-letni 4 sypialnie - \$239 000
- 29 Ellis Park Rd - Bloom i High Park unikalny widok na Grenadier Pond - Luksusowa rezydencja - 4 łazienki 3 kominki - \$579,00
- 37 Bonnyview Dr - przy Prince Edward Dr i Berrv Rd - duży 4-sypialniowy, na wielkiej parceli, wykończona piwnica - \$249,000
- 1322 Queen St - przy Lansdowne i Duffrin, restauracja plus 2 dwusypialniowe apartamenty - dochód roczny \$56 400 - cena \$589,000
- 478 Clendenan Ave przy Anette i Dundas - ogólny triplex Cena \$ 319,000

ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ

JĘŚLI nie pracujesz w swoim zawodzie lub Twoje stanowisko jest niższe od kwalifikacji - MOŻESZ TO ZMIENIĆ JESLI ZGŁOSISZ SIĘ DO NAS
Gwarantujemy sukces
JERZY PĄCZKOWSKI
INFORMATION SYSTEMS
MANAGER
TEL 677 - 7136 253 264

SZUKAMY SPONSORÓW
WARSZAWSKI lekarz, specjalista internista z wieloletnią praktyką, POSZUKUJE sponsora do emigracji do Kanady Stanisław Paczewski, 3000 Hannover 1 Voltmer Strasse 47 West Germany

SZUKAMY SPONSORÓW
MISTRZ ciesielski z Gdanska z kilkunastoletnim doświadczeniem rzetelny, odpowiedzialny szuka sponsora Koszty pokryje żona pracująca w Toronto Tel (416) 889-0143 251 253

Firma HEALTHY HOLIDAYS organizuje
1 KOLONIE wiosenne i letnie dla dzieci,
2 WCZASY podnoszące sprawność i odchudzające dla dorosłych
Najbliższy turnus dla dorosłych odbędzie się od 1 do 7 września Rezerwacje przyjmujemy od 10 sierpnia pod tel 622-3946

POLIMEX
MORSKIE I LOTNICZE
PACZKI DO POLSKI
215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont M6R 2L6
TEL 537 - 7914
1575 Sismet Rd Unit 7, Mississauga, Ont
TEL : 624 - 1965
OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL
OWOCE CYTRUSOWE • SAMOCHODY • GOTOWKA DO RAJ • LEKI • BONY • KONTA
POLIMEX to najstarsza wyspecjalizowana firma wysyłkowa z Toronto Skorzystaj z jej usług
UWAGA OSHAWA I OKOLICE.
Lokalny przedstawicielem POLIMEX jest p Stanisław LASEK, 83 Valdez Cr.
TEL 723 - 8231

CHIROPRACTOR
Dr Andrzej CARUK uprzejmie zawiadamia o otwarciu praktyki chiropractic w Waterloo Specjalizuje się w problemach związanych z kręgosłupem
Przyjmowac będzie pacjentów w gabinecie razem z Dr G DeWit przy
425 Albert St Waterloo, Ontario
DeWit Chiropractic Centre
(pomiędzy Columbia i Phillip)
TEL (519) 885 - 5290

MONTREAL Remonty, stolarka, ciesielka, kuchnie, piwnice, odnawianie drzwi, malowanie, przesuwanie ścian, wszelkie remonty
24 GODZINY NA DOBĘ!
EMERGENCY SERVICE!
TEL. (514) 271 - 2566 prosic BOBA
MONTREAL Renovations, carpentry, woodwork, kitchens, basements, doors renovated, painting, moving walls, all kinds of renovations
24 HOUR A DAY!
EMERGENCY SERVICE!
TEL. (514) 271 - 2566, ask for BOB

RENOVATIONS GENERALES ENR
GENERAL RENOVATIONS REG'D

ODZYSKANE WŁOSY!
W 100% gwarantuję w ciągu 2 miesięcy
Prawdziwe włosy z którymi możesz spać, pływać, ćwiczyć, kąpać się, odzyskasz kontaktując się z mówiącym po polsku JANUSZEM
TEL biuro 925 - 5596, dom 533 - 5577
Ceny niższe niż podejrzewasz
Metoda niechirurgiczna od \$ 1300 do 2000
Metoda mikrochirurgiczna od \$ 3 tys. do 13 tys
Brozurę można otrzymać wysyłając kupon
Name _____
Address _____
City _____
Postal Code _____
Phone _____
The GENTRY
1230A YONGE
TORONTO
M4T 1W3

MARGOR ELECTRIC
RESIDENTIAL
COMMERCIAL
INDUSTRIAL
• Zakładanie nowych, renowacja instalacji elektrycznych
• Montaż, naprawa urządzeń elektronicznych oraz elektrycznych
MAREK
TEL 239 - 0868
METRO LIC E 184'

Nowy punkt sprzedaży
Echa Tygodnia
w północno-zachodnim Toronto.
Od zeszłego tygodnia Echo dostarczane jest do włoskiej piekarni w pobliżu rogu Eglington i Scarlett

"Nie pragnę wcale byś była wielka, zbrojna po zęby od morza do morza i nie chcę także, by cię uważano za perłę świata i wybrankę Boga, chcę tylko domu w Twoich granicach bez lokatorów stukających w ściany, gdy ktos chce trochę głośniej zaśpiewać, o sprawach kore wszyscy znamy"

Darek Barecki Przedstaw się proszę

Leszek Wojtowicz Leszek Wojtowicz Historia jest tego typu że w osiemdziesiątym drugim roku mieliśmy zamknięty kabaret - Piotr pewnie opowiadał - i graliśmy w kościołach W pewnym momencie zdecydowałem się zarzykować i ocenzurować recital Bardzo się zdziwiłem że cała kupę rzeczy puszczone Puscili między innymi piosenkę "Moja Litania" która rozgłosnie wrogie szanownej wielce Polsce Ludowej uwielbiają wykorzystywać Rozmawiałem z cenzorem którego nazwisko jest tutaj mniej istotne bo on już zresztą cenzorem nie jest - podobno jakies boazerie robi, czy costam nie wiem byc może co innego

DB Ma kontakt z ludźmi co najważniejsze że

LW Ja mówię Panie co się dzieje? On mi odpowiada "Proszę pana, tak długo jak co 13-go ludzie będą po ulicach latać to będziecie mieli względny luz A jak się w kraju uspokoi, to dostaniecie tak w dupę

No i efekt jest taki, że nie dalej jak dwa miesiące temu po czterech latach przerwy w oficjalnych recitalach (Jezdziłem z kabaretem "Elita" też skądinąd bardzo sympatycznym), gdzie tam nas namierzali za jakies drobne grzeszki i kazali ocenzurować program jeszcze raz Efekt był taki, że mnie zdjęli dwanaście piosenek, tak, że już jakby nie bardzo miałem co robić

Uznałem, że tak długo, poki nie napiszę jakiejś całości, która będzie uczciwa w stosunku do publiczności, tak długo nie będę grał oficjalnie Więc grałem w muzeum archidiecezjalnym w Warszawie Zresztą "Piwnica" też tam grwała No i grałem po parę piosenek w takich roznych składankach

Własnie półtora miesiąca temu złożyłem program W ramach odwilży "gorbaczowskiej puscili - nie powiem - dosyc duzo ale co ciekawe nie puscili "Litania", która w koncu otrzymała główną nagrodę w Opolu A to jest słuchaj, dziwne

Z Leszkiem Wójtowiczem

DB Znaczy to, że woleli walczyć na punkty bojąc się nokautu

LW Ostatnio noszę się z zamiarem napisania eseju na temat cenzury, ponieważ cenzura działa nie tylko na zasadzie cięcia tekstów Cenzura jest takim pewnym instrumentem kontroli nad instytucjami zajmującymi się publikacją, widowiskami itd w sposób dosyc dziwny To znaczy można się oczywiście odwołać od decyzji sędziego, ale nie jest to takie proste, ponieważ według ustaw o cenzurze autor nie istnieje jako strona sporu Musi występować z prośbą o ocenzurowanie instytucja I teraz co się dzieje Cenzura woli w ogole, żeby skreslenie było, żeby autor sam wycofał i wszystko jest w porządku Natomiast jeżeli instytucja decyduje się na odwołanie do Warszawy w tym momencie, albo później, do następnej instancji sądu administracyjnego, to odpowiedni urząd cenzorski ma obowiązek informować o tym fakcie komitet wojewódzki I w tym momencie instytucja jest punktowana jako ta, która się odwołuje czyli ta, która rozrabia Jest to przesprytne, jest to bardzo chyttrze wymyslane

Mysmy teraz, przed wyjazdem, bardzo ładnie rzecz zrobili Premiera mojego recitalu Zresztą nazywało się to "Polowanie na czarownicę"

DB Już była

LW Była, była W Krakowie w "Piwnicy" Mysmy to w ten sposób zrobili, że była tam jakas reklama jakas "sztrafa" wisiała taka duza i chcieliśmy sprawdzić czy szanowna publiczność jeszcze mnie pamięta No okazało się, że pamięta Tak, że dobrze Ale to była bardzo sympatyczna dla znajomych, trochę dla sympatyków Potem "Tygodnik Powszechny" napisał bardzo ładną recenzję na ten temat 9 czerwca A potem zagraliśmy to dwa razy

Piotr nie prowadzi całości, natomiast przedstawia jakby historyjkę No i graliśmy dwa programy w Pałacu Sztuki w Krakowie na trzydziestoletniej wystawie "Piwnicy"

A! Cos niesamowitego Takich koncertów jeszcze nie miałem w naszym "smietniku piwnicznym" Wbrew pozorom nie jest to taka historia z tym jubileuszem, że jest to sensu stricto jubileusz Owszem bal odbył się trzydziestolecia Rewelacyjny Poza tym trochę się rozjeździliśmy, co zapewne Piotr opowiadał Byliśmy w Londynie, w Paryżu w kupie miejsc po prostu

TO TAK JAKBY RUSCY Z MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ SIĘ NABIJALI

Cenzor o piórnice o Mauzoleum Lenin

DB Występujecie w srodowiskach polonijnych na ogol

LW Tak Wlasnie jedynym miejscem gdzie mieliśmy na sali duzo tamtejszych widzow to był Paryz, Centrum Pompidou Tak, że tam na sali Francuzow było duzo, rzeczywiscie duzo I co się trochę dziwią, in plus dla nas, że mimo bariery językowej, było to bardzo dobrze przyjęte Zresztą, miałem smieszna przygodę w tym Centrum Jest tam taki zwyczaj smieszny, o którym mi później opowiadali, że gdy jakas grupa przyjeżdza i gra nie jeden występ, tylko parę przynajmniej, to po pierwszym występie, o ile się podoba, to obsługa sali i ci ludzie z Centrum po prostu stoją przy wejściu i biją brawo Bardzo miły zwyczaj i to nam się zdarzyło

Gdy przechodziłem między tymi ludźmi, to się troszkę brawa wzmogły, a nawet pokazano, że dobrze gram na gitarze - co nie jest prawdą wcale, bo dosyc prosto gram w sumie Dopiero później, jak w instytucie francuskim słuchałem piosenarzy z Francji, rzeczywiscie facetow o duzych nazwiskach, duzych ilosciach wydanych płyt, to okazało się, że oni skurczybyki grają na tych gitarach, że cos tam słuchac, nie powiem

Nawet jeden nastroił przypadkowo, ale to zupełnie nie ten pomysł, oni zupełnie inaczej to traktują U nich najważniejszą rzeczą jest, do zwariowania, tekst i pewien luz w wykonaniu To jest dla nich świętosć Wystarczy sobie Brassens'a posłuchac Przeciez to są tak proscutkie rzeczy, a tak cudowne Jest to mój absolutny mistrz

DB Jest to może podobnie jak z funkcją papierosa przy zazartej dyskusji Trzeba cos po prostu z rękami zrobic (red Barecki jeszcze palący - przyp red)

LW Tak, trochę tak No, bo to wiesz tak sam wiersz powiedziec to może nic, ale dorobic do tego prostą melodię, która trochę ten tekst podbije, a nie będzie mu przeszkadzac

DB Przydaje emocji, dramatyzmu

LW Oczywiście, oczywiście No z tym własnie ja się na przykład upieram, mimo że są takie możliwości, bo w "Piwnicy" mamy w koncu rewelacyjnych muzyków autentycznie, to ja się uparłem jak osioł, że nie będę absolutnie w "Piwnicy" i w ogole nigdzie grał tych swoich rzeczy z tak zwanym aranzem, tylko z samą gitarą

DB Masz tu cos ciekawego ze sobą

LW Tak, to jest kaseta, która się nazywa "Moja Litania", która, co podkreślam absolutnie bez mojej wiedzy i zgody została wydana w osiemdziesiątym czwartym roku przez NOWĄ, a następnie całkowicie bez mojej wiedzy i zgody, przez "Kontakt" w Paryżu

DB A teraz tę tak zwaną "tasme matkę" wiesz ze sobą, za swoją zgodą

LW Za swoją zgodą nie za moją zgodą, może mi to ktos ukradnie i wyda

DB Może by tak cos na zakonczenie

LW Może taką piosenkę

Pół dnia już chodziłem po mieście
Az w koncu jakos dotarłem
Do placu, trzeba to przyznac
O świetnie trafionej nazwie

Po chwili zastanowienia
Stanąłem pokornie w kolejce
Dyskretnie zgasiłem papierosa,
Wyjąłem z kieszeni ręce

Obłoki płynęły po niebie
Słońce świeciło wspaniale
A obok stał jakis facet
Strojny w brzęczące medale

Powoli szliśmy do przodu
Az nagle, niech nikt nie przeczy
Kolejka zafalowała,
Zaczęły się dziać dziwne rzeczy

Torby, torebki i reszta
"Odat" w kamierju chraniają
Ta pani ma dekolt zbyt śmiały
Więc ubrać się lub do widzenia

A wy turysto to macie
Kieszenie zbyt wypchane
Sierzancie zatrzymać kolejkę
Zaraz tę sprawę zbadamy

A potem skończyły się zarty
Bo wszedłem w zielony szpaler
Kłujący szpilkami spojrzeń
Juz wtedy trochę się bałem

Po jakiejś chyba godzinie
Doszedłem do drzwi pancernych
Gdzie stała upiorna warta
Postaci z tektury wyciętych

Pot sływał im po twarzach
Choc stali zupełnie bez ruchu
Bagnety lśniły w słońcu
Jak miecze złowrogich duchów

Jeszcze parę kroków
Po marmurowych schodach
Spełniały się wielkie marzenia
Byłem w pobliżu Boga

Cisza tu była taka
Jakby się czas zatrzymał
Ktos kichnął, lotem szepł jadowity
"Tiszyna, tiszyna, tiszyna"

Bóg leżał w szklanej skrzyni
W czarnym jak noc garniturze
Koszula i krawat w groszki
Bródka rudawa, międuza

I znowu upiorna warta
Kolejny zastęp duchow
Lepiej więc było nie robic
Zadnych gwałtownych ruchow

Klimatyzacja działała cudownie
Wręcz bez zarzutu
Lecz czasem mi się zdawało,
Ze cię natychmiast uduszę

Gdy wreszcie wyszedłem na zewnątrz
Słońce świeciło wspaniale
Za rogiem zmiana warty
Opowiadała kawały

A później gdy już wieczorem
Piłem w hotelu wodkę
Z butelki wyłaził diabeł
Co miał rudawą bródkę

Nastuchiwał i spisał
DARIUSZ Z BARECKI

FOTO DB

KOMUNIKAT

MAŁA LECHOWIA otwiera rekrutację do zespołu folklorystycznego dla dzieci od 8 do 13 lat
 Proby rozpoczynamy od 11 września w godz. od 6 do 8-mej, w srody i piątki w **SAINT PIUS SCHOOL** przy Jane, w pobliżu Bloor

Szczegółowe informacje - Joan Gryś
 767 - 5953

**Krzyżówka
 własna
 antywyskokowa**

Pionowo

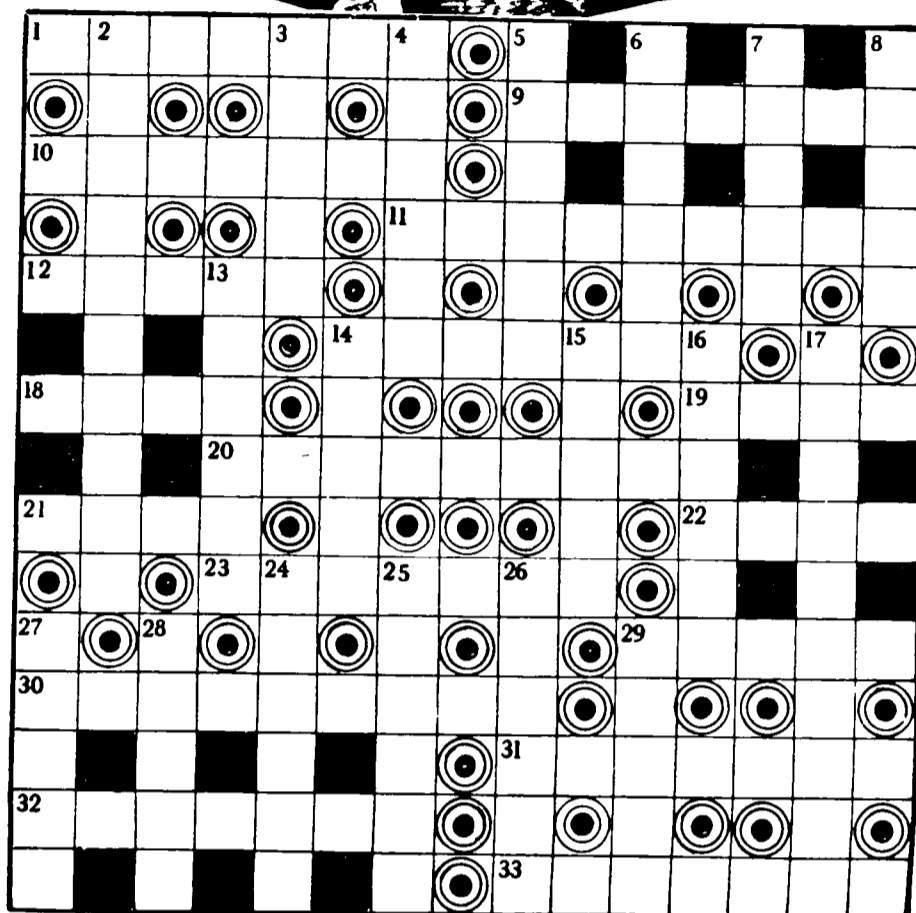
- 2 Wynagrodzenie popełnionej krzywdy
- 3 Grupa zbrojecka
- 4 Tkanina bawełniana na ręczniki
- 5 Rodak
- 6 Ma muszlę na grzbiecie
- 7 Płomyk
- 8 Frazes slogan
- 13 Ustawione w szpaler wojsko
- 14 Wykluwane się z jajka
- 15 Połwysep w Jugosławii lub marka win jugosłowiańskich
- 16 Określony sposób postępowania
- 17 Zwrotka utworu tercyna
- 24 Rzeźba aniołka
- 25 Odpieranie napasce
- 26 Dawnej powod przyczyna
- 27 Kajdany
- 28 Nadzienie
- 29 Ulatuje z ogniska

Nr 253

Rozwiązanie krzyżówki

Poziomo porost bałtycki kimasz magister omiara odszczepiństwo krzak skład sprzymie rzeniec geolog etymolog armada polecenie ban daz

Pionowo hazard zaliczka rajtuzi skorupa omam opis tezi korek mars stawka rapier kan torek smugi teleton sztylet Zola ebonit garb omen odmi

**CLAW LIEBERT
 I NI LEKSYKON**

(seria druga)

**WZECZY DO
 WZECZY KOD
 WZECZY**

rej każda ze stron usiłuje dowiedzieć, że jej opozycjoniści są skonczonymi kretynami

E

EMIGRACJA

Mieszkając w kraju można być wewnętrznym emigrantem, a będąc na emigracji można swego kraju uparcie nie opuszczać

F

FIGOWY LISTEK

Jaką przykrością dla świętoszków pod figowym listkiem nie znaleźć nic zdroźnego!

G

GORZAŁKA

Jeśli religią ma być "opium dla ludu" jak mówią marksisci, to komunizm jest chyba gorzałką

H

HUMOR

Nie psujcie humoru nieboszczykom waszymi pochlebstwami nad grobem

I

IGNORANCJA

Dumą naszych czasów - niebywały rozwój wiedzy, której opanowanie przez szarego człowieka stało się tak trudne, że wśród społeczeństwa szerzy się jak nigdy przedtem ignorancja

J

JAJKO

Na początku wszechbytu było jajo, niestety skończyło się na jajecznicę

K

KAPITALIZM

Chyba najgorszą formą kapitalizmu na świecie jest komunistyczny kapitalizm państwowy

L

LUSTRO

Twarz własną udaje się czasem ukryć przed ludźmi, ale nigdy przed lustrem

M

MIŁOŚĆ

Objaw psychologiczny nie wyjaśniony naukowo występujący przede wszystkim u psów w stosunku do ich panów

N

NAROD

Polacy to naród, który ma wprowadzić swój własny rząd, ale nie ma swego własnego państwa

O

ORGANY

Organy grają nie tylko po kościołach

P

PERŁY

Zwłaszcza i pamiętajcie piękne panie, że perły waszego naszyjnika, to tylko bolesne nagmiotki małży

POEZJA

Poezja to kryształ słów, a czasem nawet i myśli

R

ROMANS

Dzisiaj finał romansu stał się jego prologiem

S

SOCJALIZM

Socjalizm znaczący każdemu niżej potrzeb Sztuka życia polega na umieraniu młodo w późnym wieku

T

TRADYCJA

Tradycja - patriotyczne powody niedomagania gastrycznych

TŁUM

Tłum jest jak stado baranów i tak by się zachowywał choćby się składał nawet z samych profesorów

U

USMIECH

I w uśmiechu można pokazywać zęby

W

WOLNOŚĆ

Stary, urodzony w ZOO lew spoglądając ze swej klatki na tłum gapiów myśli: "Nie pojmuję jak ci ludzie mogą całe swe życie spędzać za klatkami"

WSPÓLSTNIENIE

Pokojowa forma współżycia dwu obcych organizmów, jak na przykład zawsze

Z

ZEGAREK

Zegarek to złośliwy podarunek szatana jaki otrzymał Adam wygnany z raju

Z

ZONA

Staroswieckie żony zasługiwały na aureole świętości, a jeśli się w nią nie stroiły, to tylko dlatego, by nie zakłócać w nocy snu

A
 ZM sentencja, która jak z procy
 je z głowy, a czasem z trudem
 się niby piskie z jajka po to, by
 zastanowić, innych rozśmieszyć,
 unnych porytować lub zgorszyć

B
 To obelga wśród ludzi, ale u
 najcięższym wyzwickiem jest
 k!"

C
 CYWILIZACJA
 Miarą cywilizacji jest ilość papieru przy-
 padająca na głowę, a także i na niżej po-
 lożoną część ciała

D
 DZIEN
 Każdy dzień twojego życia jest oknem na
 świat, niedobrze jest trzymać to okno
 zamkniętym

DYSKUSJA
 Przyjacielska wymiana poglądów, w kto-

KŁOPOTY Z ANGIELSKIM

Redaguje ALEKSANDER PIEKARSKI

MĄDREMU BIADA...

Utarło się przypisywać mądrość i inteligencję człowiekowi, który nie lubi bezmyślnego wkuwania na pamięć czegokolwiek. Mądry chce się uczyć ze zrozumieniem, mądry i inteligentny człowiek w czasie uczenia się zadaje mnóstwo pytań, bo zawsze chce wiedzieć DLACZEGO tak, a nie owak. Czy rzeczywiście zawsze należy się uczyć ze zrozumieniem? Czy bezdyskusyjne przyjmowanie prawd, jakich się uczymy cechuje wyłącznie ludzi mniej inteligentnych i mniej mądrych? Zależy wszystko od sytuacji. Weźmy parę przykładów

1 Nauka jazdy samochodem. Instruktor poleca "przyhamuj nieco, bo skręcimy w lewo!" Facet za kierownicą "inteligentnie" odpowiada "nie muszę zwalniać ani hamować, bo można skręcić z poslizgiem kontrolowanym". Faktycznie istnieją na zakrętach poslizgi kontrolowane, ale trzeba umieć kontrolować! Ot, co! Początkujący kierowca po-

wyzszym pytaniem nie zdradza wcale inteligencji, bo za wcześnie dyskutuje, nie dorósł do roli kontrolera poslizgów

2 Lekcja gry na fortepianie. Nauczyciel rozkazuje "proszę nie grać pierwszym palcem na czarnych klawiszach". Jeśli uczeń nawiąże dyskusję spod znaku "dlaczego", zamiast lekcji gry fortepianowej w sensie umiejętności, powstanie lekcja wiedzy teoretycznej "o granii na fortepianie". Uczeń taki nie okaże żadnej mądrości ani inteligencji, przeciwnie, uzyska opinię mądrała, mędrka Kuby, chłopskiego filozofa, zamęczy nauczyciela i nie nauczy się grać, bo nie rozumie sytuacji w jakiej się znajduje!

Istnieje szereg umiejętności czynnościowych jak między innymi: taniec, gra na instrumentach muzycznych, pływanie, prowadzenie samochodu, oraz MOWIENIE OBCYM JĘZYKIEM. We wszystkich umiejętnościach czynnos-

ciowych trzeba przebrnąć przez uciążliwy etap nauki początkowej polegający na uprawianiu ćwiczeń. W nauce języka obcego konieczne są ćwiczenia, ćwiczenia i jeszcze raz ćwiczenia

- CHCESZ JĘZYK OBCY ROZUMIEĆ W PISMIE? Czytaj, czytaj, czytaj
- CHCESZ W OBCYM JĘZYKU PISAC? Pisz, pisz, pisz
- CHCESZ W OBCYM JĘZYKU MOWIC? Mow, mow, mow nawet do samego siebie, powtarzaj wielokrotnie zdania, powtarzaj całe dialogi wielokrotnie

Powyzsze rady udziela znany, żyjący współcześnie poliglota polski ZYGMUNT BRONIAREK, który opisał swoją karierę poliglota w książeczce pt "Jak nauczyłem się szesciu języków" (W-wa 1977). Jeśli od Broniarka przejmujemy tylko jedną zrosztą, to opanujemy angielski

Broniarek, jako kilkunastoletni chłopiec natrafił na książkę Schliemanna Chłopcu przemówiło do przekonania to, co Schliemann stosował ucząc się języków było to faworyzowanie uczenia się na pamięć. I tak pan Broniarek opanował biegle szesc języków

Nie ma gorszej zarazy jak refleksyjność, czyli ciągle zadawanie pytań "dlaczego", jak usiłowanie zrozumienia zasad gramatyki. Dlatego tytuł niniejszej rozprawy brzmi "Mądemu biada". Do zadawania pytań, należy dojrzec, dorosnąć. Kiedy w nauce angielskiego można przejść na dyskusje o języku, na zadawanie pytań "dlaczego"? Kiedy następuje koniec uciążliwej nauki na pamięć? Nie trudno znaleźć koniec pierwszego etapu

Jeśli umiemy płynnie mówić mając opanowane słownictwo podstawowe w mowie

przekraczające dwa tysiące słów, jeśli może nie mówimy, ale rozumiemy w MOWIE dodatkowe trzy tysiące słów, wówczas można zacząć zabawić się gramatyką z pozytkiem. Warunek podstawowy gramatyczne dyskusje muszą odbywać się w języku angielskim. Zadawanie po polsku pytań "dlaczego właśnie tak" będzie szkodliwą i hamującą refleksyjnością

Niniejszy artykuł ma dwa cele. Pierwszym to podtrzymanie na duchu osób pełnych kompleksów z powodu trudnego dzieciństwa, z powodu posiadania zaledwie podstawowego wykształcenia. Pod pewnym względem takim osobom może przyjść nietrudno przyswojenie sobie angielszczyzny w mowie! Drugim celem jest powstrzymanie "mądrych i inteligentnych" przed szkodliwą refleksyjnością. Innymi słowy najpierw naucz się mówić po angielsku, a potem pytaj, a nie odwrotnie!

W latach powojennych w Polsce trafiały się tu i ówdzie nauczycielki angielskiego będące rodowitymi Angielkami. Mężowie walczący na Zachodzie przywozili sobie niekiedy angielskie żony. W pewnym ogólniaku taka nauczycielka prosiła często uczniów żeby nie siarac po szkolnych korytarzach! Chodziło o szuranie nogami. Dla Anglika czy Kanadyjczyka odrozdzenie głoski sz do 's' jest bardzo trudne bo dla anglosaskiego ucha czy SZ czy S to wszystko jedno. My z kolei mamy kłopot z angielskimi samogłoskami bo mamy ich w polskim tylko szesc a w angielskim jest aż dwa nacie!

POKOCHAĆ KAPITALIZM

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

NIE MA SIĘ CZEGO BAĆ

"U nas to każdy jakos każdemu pomoże i dobrym słowem wesprze, a w Ameryce - ludzie bez uczuć i rekiny z przebiegłym okrucieństwem pozerają każdą plotkę"

Tak mniej więcej w skrócie przedstawiany jest obraz życia w kapitalizmie w rozmowach rodaków. Nieporadni obrońcy wolności przypominają wtedy, że tyle w Ameryce jest organizacji charytatywnych, że dobrowolne datki, no i że rząd też się biednymi opiekuje

Czyli że kapitalizm nie jest taki zły, bo ma w sobie nieco socjalizmu

A należy po prostu powiedzieć prawdę, że każda forma socjalizmu jest głęboko niemoralna, że w kapitalizmie nie ma się czego wstydzic (wręcz odwrotnie)

Nie to jednak dziś jest dla mnie najważniejsze. Piszę dla Państwa po raz pierwszy i zanim się będę rozprawiał z bezsensownymi roszczeniami socjalistów i "socjalistopodobnych" do jakichkolwiek wartości moralnych chciałbym Państwu przypomnieć o jednej niezwykle ważnej zasadzie

Jeśli ktos Państwu mówi, że nie mogą Państwo osiągnąć szczęścia i radości w życiu, że za trudno, że się nie da, to jest to bzdura, kłamstwo, a człowiek wypowiadający te słowa ma najprawdopodobniej ochotę na kontrolowanie Państwa, wyciąganie od Państwa pieniędzy, bezofiarowania czegokolwiek wartościowego w zamian

Bo można

Kapitalizm jest ustrojem głęboko filozoficznym. Jego filozofię mam zamiar Państwu stopniowo przedstawić. Jedną z konsekwencji tej filozofii jest przekonanie, że umysł ludzki nie zna granic i jest w stanie rozwiązać każdy racjonalnie postawiony problem

Nigdy, przenigdy, nawet na chwilę nie należy rezygnować ze szczęścia

Gdy Jerzy Urban stwierdza, że sytuacja gospodarcza w Polsce jest tak zła, że cokolwiek się zrobi, stopa życiowa mieszkańców kraju się nie podniesie przez najbliższe kilka lat, Jerzy Urban kłamie. Wystarczy kilka tygodni kapitalizmu i ludzie w Polsce będą mieli co jesc. Kłopot polega na tym, że Jerzy Urban nie pracuje, nic nie wytwarza, utrzymuje się przy życiu poprzez wydzieranie producentom owoców ich pracy i w gospodarce rynkowej musiałby radykalnie zmienić swój tryb życia

Ale fatalizm w Polsce można jeszcze zrozumieć. W stosunkowo wolnej Kanadzie i w Stanach Zjednoczonych jest on po prostu niemoralny

Powtorzmy więc - nawet jeśli cały świat marudzi, że się nie da, pamiętajmy, że tak nie jest

Przyjeżdżamy do tego kraju, a tu świat taki inny, skomplikowany, obcy. Jakże łatwo się tu zagubić, jakże łatwo zrezygnować!

Rezygnacja jest najskuteczniejszym sposobem utraty szczęścia

Jeśli przez pierwsze trzy miesiące nie udało się Państwu znaleźć pracy, to nadal nie wiadomo co się stanie w czwartym miesiącu. Ale każdy pracodawca poszukuje ludzi gotowych do ciężkiej i ofiarnej pracy. Czy ciężka praca jest wygorowaną ceną za szczęście? Nie sądzę

Jeśli ktos z Państwa jest samotny i nie może znaleźć przyjaznej duszy lub osoby bliskiej sercu, to też nie stanowi, że zawsze musi być samotny. Każdy z tych dziwnych "innych" Kanadyjczyków i Amerykanów ceni przyjazność i miłość równie wysoko jak my (a jeśli nie ceni ich, to nie takiego przyjaciela nam potrzeba

Nawet milion nieudanych znajomości warte jest jednej dobrej przyjaźni lub prawdziwej miłości

Gdy cos się Państwu nie uda, trzeba się z tego podnieść i próbować raz jeszcze. Szczęście jest tego warte

Zasadnicza różnica filozoficzna między wszelkiej masy socjalizmem i kapitalizmem to założenie przyjęte w kapitalizmie, że człowiek jest tworcą własnego szczęścia i musi go stale poszukiwać

Nie można więc czekać na księcia z bajki, trzeba aktywnie szukać dobrego i uczciwego człowieka na partnera w życiu. Nie jest żadnym osiągnięciem wygranie pieniędzy na loterii lub wyłudzenie ich od kogos, powodem do dumy jest zaś wytworzenie dobra, które zaspokajają potrzeby milionów ludzi i przynoszą producentowi miliony zysku

Wyszosc moralna kapitalizmu wyraża się po prostu w tym, że filozofia kapitalizmu wyraża stan faktyczny

Cokolwiek będą bełkotac prorocy socjalizmu, człowiek jest istotą indywidualną i musi się samodzielnie utrzymać przy życiu. Oczekiwanie na cud lub na wygraną na loterii jeszcze nikomu nie przyniosło szczęścia

NOTKA O AUTORZE

Krzysztof Ostaszewski współpracuje z *Echem* niemal od początku istnienia gazety, głównie jako autor prozy poetyckiej

Nie wszyscy wiedzą, że młody, 30-letni poeta jest matematykiem, wykładowcą w stopniu profesora na uniwersytecie w stanie Kentucky

Ostaszewski zadziwił nas ostatnio swą niezakłamaną i szczerą miłością do ustroju kapitalistycznego, którego nosiciele na ogół obnoszą się z głębokim poczuciem winy

Ostaszewski jest wielbicielem praktycznym, oprócz "licencji poetyckiej", ma "licencję brokera"

Czy jesteś już członkiem Credit Union św. Stanisława i św. Kazimierza instytucji, która służy Polonii od ponad 40 lat

Dysponujemy szeregiem usług, które mieszczą w sobie kompletny serwis bankowy,

- Personalne Konta Czekowe
- Konta Dienne
- Krotkoterminowe Certyfikaty
- Fundusz Emerytalny
- Pożyczki Personalne
- Pożyczki Hipoteczne
- Ciągłe Kredyty
- Płacenie Swiadczeń
- Skrytki Bankowe

a także szereg innych

Pięć biur o dogodnej dla Polonii lokalizacji czeka na Ciebie. Dogodne godziny urzędowania. Ponad sto milionów wkładów

Skorzystaj z dorobku Polonii. Zapisz się do

**Credit Union
św. Stanisława
i św. Kazimierza**

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor St W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

apteka natury

Książki z serii *Apteka Natury* do nabycia pod telefonem 532 - 9054.

Redaguje
Dr JADWIGA
GORNICKA

PORZECZKA

Wdzielanie sluzu rosne pod wpływem kwasnych pokarmow, ktore drażnią błonę sluzową jamy ustnej

Inny rodzaj sluzu chroni wewnętrzne, ścianki przewodu pokarmowego i działa jak smar, towarzysząc przechodzeniu pokarmu przez jelita. Sluz wydzielany w ustach ułatwia przelżykanie pokarmu. W żołądku, gdzie zaczyna się trawienie białka, wydzielają się dużo sluzu. Duzo sluzu wydzielają się również w dwunastnicy, gdzie przebiega dalszy proces trawienia białka pod wpływem działania trypsynu.

Nadmiar sluzu blokuje przewod pokarmowy, tworząc zator, przez ktore z trudem przedostaje się strawiony pokarm do jelita cienkiego. Wnętrze jelita cienkiego pokryte jest kosmkami, przez ktore substancje odżywcze, rozłożone uprzednio przez enzymy, przenikają do krwi. Gdy kosmki jelitowe są pokryte warstwą sluzu, duża część stawionej już masy pokarmowej przechodzi do jelita grubego, a następnie jest wydalona bez żadnego pożytku dla organizmu. Co wtedy trzeba zrobić? Należy zastosować kurację oczyszczającą i uwolnić jelita z zalegających pokładów sluzu. Popijanie świeżych soków z warzyw i z owoców spełnia to zadanie.

PORZECZKA CZARNA

Napar z list - stosuje się w okładach do leczenia ran do płukanek jako środek przeciwbakteryjny i ściągający.

Na anginę - stosować płukanie jamy ustnej odwarem z list.

Stosować płukankę w zapaleniu błon sluzowych jamy ustnej, gardła z dodatkiem list szalwii, kwiatu krwawnika list babki lancetowatej.

Podrodzina porzeczkowatych - *Ribesioideae* zawiera pektyny, ktore mają właściwości lecznicze na użytek zewnętrzny i wewnętrzny. Wodny roztwór pektyny ułatwia gojenie się ran dochodzących do kości i przyspiesza powstawanie nowej, zdrowej tkanki.

Błonnik i pektyny, wit C, wapn, magnez chronią człowieka przed zatruciami wywołanymi przez skażone środowisko.

PORZECZKA CZERWONA (*Ribes rubrum L.*) jest krzewem z rodziny skalnicowatych. Występuje u nas w odmianach czarnej, czerwonej, różowej i białej. Owoce jądane są na surowo i w przetworach (konfitury, dzemy, soki, wina). Do celów leczniczych służą również liście.

Porzeczką zawiera m.in. garbniki, ktore powodują, że wina ładnie klarują się i dobrze przechowują, utrzymując w całości wit C i wit P, kwasy organiczne, jabłkowy 400 mg, cytrynowy 3300 mg, szczawiovowy 19 mg. Odczyn zasadowy wynosi plus 1, specjalnie węgłowodany: glukoza (2,27 g), fruktoza (2,67 g),

sacharoza (0,67 g), pentozan (0,41 g), pektyny (0,94 g), z biopierwiastków należy zwrócić uwagę na żelazo, ktore jest dwuwartościowe, a więc łatwo przyswajalne. Wchodzi ono w skład hemoglobiny i enzymów oddechowych komórek i jest zalecane przy niedokrwistości. W takie żelazo obfitują czereśnie, wiśnie, agrest, żurawiny, burak czerwony, pomidory itp. Natomiast żelazo trójwartościowe jest toksyczne. Miedź ma ona znaczenie w procesach krwiotwórczych. Niedobór miedzi wywołuje niedokrwistość u dzieci i kobiet w ciąży. Świeże i suszone liście porzeczki zawierają ponadto fitoncydy i są przyprawą dodawaną do solonej i kwasnej kapusty, ogorków, pomidorów, jabłek w zalewie i konserwowanych owoców.

WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZE

Moczące, oczyszczające, odświeżające, pobudzające łaknienie (stosować na czczo), przeczyszczające, hamujące krwawienia, trawienne (spożywać godzinę po posiłku), wzmacniające.

WSKAZANIA LECZNICZE

Artretyzm, reumatyzm, gosciec, puchlina wodna, brak łaknienia, dolegliwości gorączkowe, kamienie moczowe, niestrawność z powodu niedoboru soków trawiennych, niewydolność wątrobowa, przewlekłe schorzenia wątroby, schorzenia skórne, zapalenia wątrobowe, zapalenie dróg moczowych, zapalenie dróg trawiennych, zaparcia, miażdżycy naczyń, niezbyt pęcherza, kolki, migreny, dolegliwości serca.

KRAKUS SUPERSAM

Meat & Delicatessen

1570 Bloor St W, Toronto, TEL. 534-2023

W naszym najnowocześniejszym i o czterokrotnie zwiększonej powierzchni sklepie możecie dokonać zakupów w szerokim asortymencie i po zniżonych cenach każdego tygodnia. Posiadamy w sprzedaży 100 różnych gatunków wędlin własnej produkcji oraz pierwszej jakości świeże mięso również po cenach zniżonych. Posiadamy szeroki asortyment produktów garmazeryjnych i europejskich delikatesów. Niżej wycinek z gazety po okazaniu przy kasie upoważnia kupującego do zniżki od 5 do 10% w zależności od wysokości dokonanych zakupów.

KUPON

Od \$20 00 do \$50 00 - 5%

Od \$50 00 wzwyż - 10%

Od produktów nie objętych obniżką

WYTNIJ I ZACHOWAJ

NOWO OTWARTY SKLEP "FINE PIANOS"

oferuje sprzedaż pianin i fortepianów

Za pomocą tego kuponu możecie uzyskać zniżki \$100 przy zakupie instrumentu w dniach 12 i 14 sierpnia br.

Otwarcie sklepu w dniu 12 09 87, od godz 10-6 pm

TEL 896 - 9782

35 King Str (Dundas W - Hurontario Str),
Mississauga, L5A 4E2, unit 16

HI TOP PHOTO LABORATORY

Zdjęcia paszportowe europejskich i kanadyjskich standardów

TEL 252 - 9934

30 43 Lakeshore Blvd

FOTO STUDIO BARBARA

TEL 279 - 5144

3590 Kanef Cress Apt 508

ZAPRAZA

Wszystkie panienki, panie i panowie pragnących zrobić sobie niepowtarzalne portfolio. Wybor najlepszych ujęć 80 kl. Czas zdjęć 3-6 godz dla modelu. Art makijaz plus fryzura gratis. Możliwość dobrania garderoby (wiecz, sport). Zdjęcia do ramek ogłoszeniowych, każdy format (gazety, foldery np Real Estate) kolor, biało-czarne.

ŚWIEŻE MIĘSO I DRÓB SPECJALNE CENY

BIEŻĄCE

BOLOGNA 1.99 lb 4.40 kg

SZYNKOWA 2.99 lb 6.61 kg

MAZOWIECKA 2.99 lb 6.61 kg

SALAMI - wszystkie gatunki 3.59 lb 7.93 kg

CHICKEN LEGS .99 lb 2.19 kg

KUPON

Valid from Aug. 19, 87 to August 26, 87

MIELONA WIEPRZOWINA

GROUND PORK

-.99 c lb

Limit 2 lb per customer przy zakupie od \$20 - wzwyż

QUALITY SAUSAGES

78 Six Point Road, Etobicoke, Ontario, M8Z 2X2

TEL. 239 - 1281

SKLEP CZYNNY:

Poniedziałek i wtorek - 9 rano do 6 wieczór, środa - 9 rano do 7 wieczór, czwartek i piątek - 8 rano do 8 wieczór, sobota - 8 rano do 6 wieczór

Kiszka
Krakowska
Krakowska sucha
Kabanosy
Debreczyńska
"Bologna"
Boczek wędzony
Boczek z zeberkami
Zeberka wędzone
Metka
Golonka
Salami wieprzowe
Salami wołowe
"Custer"
Baleron

TAKŻE DO NABYCIA Boczek "Barbecued Bacon"

Kiełbasa zwyczajna
Kiełbasa polska
Kiełbasa wiejska
Kiełbasa wędzona
Kiełbasa farmerska
Kiełbasa na "barbecue"
Kiełbasa szynkowa
Kiełbasa cytrynowa
Paszтетowa zwyczajna
Paszтетowa drobno mielona
Paszтетowa grubo mielona
Paszтетowa cebulanka
Paszтетowa domowa "Hausmacher"
Pieczen rzymska ("Meat loaf") drobno mielona
Pieczen rzymska grubo mielona
Parówki "Wieners"
Parówki "Knackers"
Połędwica wieprzowa pieczona
Salami węgierskie
Salami jugosłowiańskie
Pepperoni ostre "hot"
Szynka "Virginia"
Szynka gotowana
Szynka "Black Forest"
Salceson
Salceson Nat Case
Salceson paprykowy
Salceson z ozorków
Salceson "Blood Cheese"
50/50 Fine
50/50 Coarse
Cielęcina w galarecie
Parówki "Frankfurters"
Szynka "Luck Ham"
"Luck Ham Casing"
"Tea Sausage"
"Tea Sausage" drobno mielona
"Tea Sausage" grubo mielona

Salami jugosłowiańskie
Pepperoni ostre "hot"

Rolada "Rolled Bacon with Loim"
Rolada "Rolled Bacon with Margaran"

Salami mieszane wieprzowo-wołowe

**AIR
CANADA**

**EMPRESS
TRAVEL AGENCY Ltd**

185 RONCESVALLES AVE TORONTO ONT M6R 2S5 TEL (416) 536 3554/6991

(naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem
RENATY OKOŁO-KULAK

- CZARTERY DO POLSKI 1987

- Sprawdźcie z nami inne połączenia do Polski - warto!
- **BILETY LOTNICZE**, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata
- **PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA**
Atrakcyjne **WAKACJE** i ciekawe **WYCIECZKI** po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy **PACZKI ZYWNOŚCIOWE** i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- **UBEZPIECZENIE** dla przybywających z wizytą do Kanady od \$95 00 za 3 miesiące
- Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe
- Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje
- Upowazniony Dealer **PEKAO** - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA
TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBISCIE
ZAPRASZAMY

POLISH AIRLINES

LOT

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991

ADVANCE REAL ESTATE LTD
1055 Bloor St W
TEL 534-9246

**STANISŁAW
WAŚ**

poleca solidną i fachową pomoc przy
kupnie i sprzedaży wszelkich nieruchomości

- Ełobocze restauracja Lake Shore Blvd W. Świetne miejsce. Duży obrot. Licencja na
- Misissauga wolno stojący piętrowy dom z garażem 3 sypialnie bardzo ładna działka
- Ełobocze murywany Ba k Spli 4 sypialnie wykończona piwnica. Blisko do

W sprawie dalszych informacji
Proszę dzwonić
biuro 534-9246 dom 425-9660

Obecna sytuacja rynkowa szczególnie sprzyja
nabywaniu nieruchomości

- oprocentowanie hipotek nadal nie jest za wysokie
- lepszy wybór domów na rynku
- gorszy wybór mieszkań do wynajęcia i wysoki czynsz
- lepszy "klimat" do negocjacji przy zakupie domu

**STANISŁAW
ADAMEK**

chętnie pomoże Panstwu
wybrać odpowiedni dom
za odpowiednią cenę

TEL bus 534-9246 lub res 626-3694

DO SPRZEDANIA

Swansea 2 sypialniowy apartament w spokojnej dzielnicy dobra komunikacja

253 264

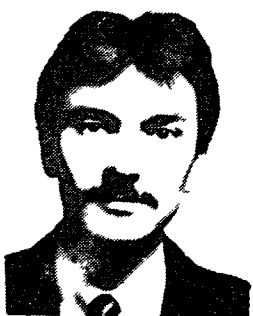
TOYOTA

TERCEL ● COROLLA ● CAMRY ● CRESSIDA
● CELICA ● SUPRA ● VANS ● TRUCKS

Ostatnia szansa zakupu modeli 1987
na bardzo dogodnych warunkach

481-5216

YONGE - LAWRENCE TOYOTA
3020 YONGE ST
(tuz obok przystanku metra)

**JACK
KLIMCZAK**

Tel domowy

762-9421

**R. CHOLKAN & CO. LIMITED
REALTOR**

Oddając sprawę kupna lub sprzedaży
swojego domu w ręce ELŻBIETY KAUPÉ
masz gwarancję że
uzyska ona dla Ciebie najlepszą cenę
w najkrótszym czasie pomoże w załatwieniu
spraw finansowych prawnych ułatwi
zorganizowanie przeprowadzki

ELŻBIETA KAUPÉ

763-5555

Bloor i Cawthra 4-sypialniowa Połowka 2 łazienki duża kuchnia olbrzymia wykończona piwnica piękny ogrodzony prywatny ogród Dom w bardzo dobrym stanie. Cena tylko \$162 500

Bloor i Windermere ładne 3 sypialniowe mieszkanie. Duży balkon Wspaniała lokalizacja blisko High Park i jeziora. Cena okazjna TYLKO \$124 900

253 254

"PANI JADWIGA" - POLSKI PROGRAM RADIOWY

Nadawany w każdą sobotę od godz 1 00 do 2 00 pp ze stacji CHWO 1250 w Oakville

Program muzyki piosenki i słowa polskiego z uwzględnieniem Kobiet w ognisku domowym Telefon 691 8789

Program telewizyjny **TELE-POLONICA**
w MONTREALU i okolicy kanał 24

CF CABLE TV niedziela 18:00 sroda 11:00 sobota 21:30

VIDEOTRON niedziela 17:30 wtorek 10:30 i 24:00, sroda 18:30

Korespondencja na adres: STGP, 375 Claremont Westmount Que H3Z 2P5

POLSKI PROGRAM MUZYCZNY

Niedziela od godz 6 do 7 wiecz CKWR fal FM 98 Kłuchner koncert zyczeń polskie piosenki i praca ks Kłuchner Jan Zuk Kłuchner (519) 579 3615

POLSKA FAŁA

Soboty od 2 4 po poł CFMB Radio Montreal 35 York St Westmount, Montreal Que H3Z 2Z5 Tel (514) 483 2252

**ECHO OJCZYNY
TV**

wyswietlany kazdej soboty o 11 rano na City TV
(kanał 57, kabel 7)

Producent **KAROLINA KĘSIK**

PROGRAM RADIOWY "POLONIA" w EDMONTON

Na stacji CJSR FM STEREO 88.5 Wiadomości tygodniowe kronika religijna pogadanka medyczna zgadulka muzyczna z nagrodami w niedziele od godz 17 30 do 19

Adres 10858 97 St Edmonton T5H 2M5

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER

Niedziela od godz 2 30 do 3 30 CJVB-1 fal 1470 Wiadomości z Polski Kanady i świata komentarze wywiady ogłoszenia i komunikaty polonijne koncerty zyczeń oraz ogłoszenia handlowe Jurzy Kusmider P O Box 58262 Stan L Vancouver B C V2P 6E3 Tel (604) 327 6892

PROGRAM TELEWIZYJNY "POLONIA REVIEW"

Srody - 8 30 pm, czwartki - 9 30 pm, soboty - 2 00 pm
W dzielnicy Parkdale srody 7 wiecz piątek 9 30 i soboty 3 30
Jest programem telewizyjnym Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski ciekawych ludzi informacje o ważnych do tyżących Polonii sprawach

**PROGRAM RADIOWY
"ECHO OJCZYNY"**

Od poniedziałku do piątku na fal CHIN FM 100
w godz od 10 30 do 11 30 rano

Program prowadzi **KAROLINA KĘSIK**

W programie koncert zyczeń, wiadomości polonijne i z Polski interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich 637 College St Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991 dom 247-9755

PRZECZYTAJ ■ POWIEDZ ZNAJOMYM ■

Nowe polskie radio

"KALEJDOSKOP"

P O BOX 55 Postal Station V, Toronto,
Ontario M6R 3A4

TEL 249-1887

w poniedziałki o godz 8 30 wieczorem i we srody o
godz 8 30 wieczorem od 1 czerwca z rozgłosim AM 790

Redaktorami programu są

MAŁGORZATA I PAWEŁ JEDIEWSCY
W PROGRAMIE

● Wiadomości z kraju i ze świata ● Informacje o sprawach
codziennych ● Aktualności kulturalne ● Wspomnienia ●
Rozmowy ● Muzyka ● Kibicci ● Pożycza

WIELKI
południowy magazyn dla KAZDIEGO

SYRENA TRAVEL LIMITED

1684 Queen Street West
TORONTO ONTARIO CANADA M6R 1B3
tel 1-416-533-9486

● SYRENA w służbie Polonii od 1957 roku
Oferujemy

1987 - loty do Polski, szybko, tanio

Chcesz odwiedzić rodzinę korzystaj z naszych usług

Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę

Załatwiamy deklaracje dla osób potrzebujących wizę
kanadyjską

UNISEX HAIRSTYLING

POLECAM

■ DOBRĄ STRYZYNIĄ

■ Trwałą ondulację (foam perm pro
nemieckiej)

■ Farbowanie włosów (farba prod
niemieckiej) ORAZ

■ Farbowanie brwi i rzęs

"THE FAMILY SHOP"

Helen Pilchowski

311 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont M6R 2M6
TEL Bus 535-1677, Res 252-9069

**MONTREAL
POLONIJA KASA
KREDYTOWA**
65 Sherbrooke St E Suite 103,
TEL 845 - 3534
Oferuje Polonii na wyjątkowo
dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju
pożyczki i najlepsze oprocentowanie za
sumy złożone w Kasie
Poniedziałek - środa 10 a m 3 p m
Czwartek 10 a m 8 p m
Piątek 10 a m 8 p m

LAV-O-DANIELA
2465 Centre St Montreal
TEL (514) 932 - 1075
Usługi pralnicze czyszczenie
chemiczne odbiór z domu klien-
ta transport przeprowadzki
paczki własne klienta i na zamo-
wienie do Polski i nie tylko oraz
sprzedaz dostawa i wysyłka
upominkow na różne okazje

**MONTREAL
ALEXANDER**
transport przeprowadzki
także do Toronto i z Toronto
Tanie sprawnie
TEL (514) 932 - 1075
(514) 931 2240

**EWA I ZENON SOWA
ZAPRASZAJA**
do nowo otwartej cukierni
3655 St Clair Ave F
Scarborough rog Midland
Tęsknimy do waszborc i ciętek
poniz zyczenia Wzrostke wroby
produkowac wedlug polski receptur
Przymiemy zmioceni ciętektory
nowe zlekanie

CAKE'S DELIGHT
TEL 264 - 2729

Superior Sausage Co
1004 DUNDAS ST W
TEL 531 - 8422
KONKURENCYJNE CENY!
WĘDZONE NA MIEJSCU
SŁYNNE NA CAŁE TORONTO
I ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szynki, kabanosy, wędliny
mięsa - różne delikatesy

**KARL'S BUTCHER
& GROCERY**
Właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie - aw-
se świeże mięsa wędliny
własnego wyrobu smaczne i
świeże oraz importowane -
Polski i Europy artykuły spo-
żywcze
105 Roncesvalles Ave
Toronto TEL 531 1622

**APTEKA
WYSYŁKOWA**
Apteka dysponuje lekarstwami przodujących firm
Europy, Ameryki i Japonii Zamowienia do Polski
realizujemy na podstawie recepty wystawionej przez
polskiego lekarza
Ceny nasze są do 20% nizsze od cen obowiązują-
cych w aptekach Wycena recept jest BEZPŁATNA In-
formacji udzielamy telefonicznie lub listownie
EUROPAK INTERNATIONAL, 1339 Baseline Rd ,
Box 5554, Ottawa, Ontario, K2C 3M1, Canada,
TEL 613/728-4446

**VANCOUVER, B C
I OKOLICE**
● SPRZEDAŻ I KUPNO
NIERUCHOMOSCI
● PORADY HIPOTECZNE
Prosimy telefonować lub pisać
Inz **MACIEJ
ROLA-ROSZKOWSKI**
lub
GRETA ROSZKOWSKI
Dom (604) 437-3649
Biuro (604) 872-0321
CENTURY 21 Tradewind
Realty Ltd
2710 Commercial Drive,
Vancouver B C V5N 5P4
(Co-operation & referrals across Canada
guaranteed)

**ROCKWOOD
DELICATESSEN**
4141 Dixie Rd ,
TEL 624 - 1244
Nowo otwarty sklep delikatesowy
w Mississauga na Rockwood Mall
pomiedzy Base it Lumber & beer store
Posiadamy wysmienite polskie
i europejskie wędliny i wyroby
delikatesowe oraz polskie gazety

**FIRMA PRZEWOZOWA
JANOSIK**
Poleca swoje usługi w zakresie przewozu osob na linii
TORONTO - MIRABEL - TORONTO
jak rowniez na Stefana Batorego
Telefon Toronto - 247 - 0817
**UMIARKOWANE CENY, SPECJALNA ZNIZKA
DLA RODZIN**

**TOWARY
DO POLSKI**
* Mozna dowolnie zestawiac sklad paczki
* Dostawa do domu odbiorcy ± 14 DNI
* Odbiorca nie ponosi zadnych opłat
* Nadawca otrzymuje potwierdzenie
* Dostawa z Europy Zachodniej
* Zamowienie minimum 4 kg, maximum 10 kg

Ilosc	Nazwa towaru	Cena C\$	Razen
x 1 kg	POMARANCZE	2 80 =	
x 1 kg	CYTRYNY	2 80 =	
x 1 kg	GREJPFRTUTY	2 80 =	
x 1 kg	BANANY swieze	3 20 =	
x 1 szt	ANANAS swiezy	3 60 =	
x 1 szt	KOKOS	2 80 =	
x 1 szt	KIWI "Jumbo"	0 90 =	
x100 g	CZEKOLADA mleczna	1 20 =	
x100 g	CZEKOLADA orzecchowa	1 20 =	
x100 g	CZEKOLADA bakaliowa	1 20 =	
x750 g	CHALWA	7 50 =	
x250 g	KAWA ziarnista	3 40 =	
x 1 kg	POLEDWICA swieza	13 60 =	
x 1 kg	SZYNKA wędzona	12 60 =	
x 1 kg	SALAMI niemieckie	12 00 =	
x500 g	RODZYNKI	3 20 =	
x100 g	WIORKI kokosowe	1 20 =	
x200 g	FIGI	1 80 =	
x200 g	MIGDAŁY	2 80 =	
x200 g	DAKTYLE	2 80 =	
Transport, dostawa, ubezpieczenie C\$		5 50	
Zalaczam Cheque Money Order Total C\$			
NADAWCA			

ODBIORCA

Zamowienia **EUROPAK INTERNATIONAL**
1339 Baseline Road, Box 5554, Ottawa
Ontario K2C 3M1, Canada, tel 613/728-4446

**ONTARIO MEAT
PRODUCTS LTD**
783 Queen St W Tel 364 7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535 4648
NADWYZNA JAKOSC!
KONKURENCYJNE CENY!
Swieze mieso serw przyzwo w bogatym
wyborze Europy kie wroby delikates
DOSTARCZAMY DO DOMOW
NA SPECJALNE OKAZIE
WIDUGIEN HURTOWYCH

**UNIVERSAL
HARDWOOD
FLORING**
cyklinowanie nowych i starych
podlog drewnianych jak rownie
malowanie oraz instalowanie
wszelkiego rodzaju podlog
Najlepsze ceny oraz
pierszej klasy obsluga
287 Scarlett Rd Apt 3 Toronto
ONTARIO M6N 4I1
TEL 763 - 2270
ANDRZEJ ZAREMBA

**PRZEPROWADZKI
BIISKIE I DAI FKIF**
oraz wszelkie przewozy towarow
Umiarkowane ceny
Solidna i szybka obsluga
TORONTO, Tel 691-3161
JANUSZ

**COPERNICUS
MEAT PRODUCTS**
79 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 4054
Posiadamy swieze mieso wykro-
jone na zyczenie Szynki bocki
bikrony kiełbasy na sposob
polski oraz wiek innych wędlin i
delikatesow otorki kiszone
kapuste z beczki sledge pieroci
T S PAKULSKI

**M-C DAIRY Co Ltd
PRODUCTS**
Dostarczamy wszystkie zimne
produkty mleczne do kazdego
sklepu w Toronto Wzrabiamy
kwasne smietane jogurt
huslanke serwy buki i topione
**ZADAJCIE NASZYCH
WYROBOW W SWOICH
SKLEPACH**
Czynnoscwar 11 700 d 4 30
212 Market St Tel 766 6711

**PODHALE MEAT
& DELI**
Nowy sklep delikatesowy
w polsziowym i tobiecku
2775 J A Shore Blvd W
Sprzedajemy komita
podhalanski i ghasc wędliny
mięsa i polskie gazety

121 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2K9
TEL (416) 531 - 8786

PIAST
Enterprises Ltd

PACZKI DO POLSKI
Firma Piast posiada własny, dobrze zorganizowany
serwis
**Tylko przez firmę PIAST
możesz wysłać do Polski owoce
przez okrągły rok**
Ponadto paczki morskie, lotnicze, zlecenia spożywcze i
techniczne oraz pieniądze
Odbieramy paczki z domu
* Najtansze ubezpieczenia wzywajacych i zaproszenia
* Ziola Herbapolu
Polecana przez Dr Gornicka, dawno poszukiwana
przez znawcow książka o ziołolecznictwie
LEKI Z BOŻEJ APTEKI do nabycia tylko u nas!
Wszystko z gwarancją!

THE FUTURE BAKFRY
NAJLEPSZY W MIEJSCIE SWIEZY MIĘB
Dostarczamy do sklepow i domow
739 Queen St W - Toronto Ont
TEL 368 - 4235

"ZESTY'S GOURMET DELI
Polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
Wyszukane, smaczne i najwyższej jakości potrawy
Urządzamy chrzciny, komunie, przyjęcia weselne itp
Zapewniamy sprawną, szbką obsluge
wykwalifikowanego personelu
Właściciele **Jadwiga i Gabriel MENCFELD**
TEL 823 - 1167
1900 Lakeshore Rd W MISSISSAUGA East of Southdown Rd
INVERHOUSE PLAZA
Pon - sroda 9-6 30 czwartek piątek 7 sobota 9-6

ONTARIO BREAD Co Ltd
178 Ossington Ave Toronto
TEL 532 - 4929
NAJPOPUARNIEJSZY PYSZNY SWIEZY CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO
Nowy punkt sprzedaz
Eden bridge it thn bakery
EDEN BRIDGE PLAZA 25 Fontenay Cr

**KINGSWAY MEAT PRODUCTS
AND DELICATESSEN Ltd**
HUBERT WESIERSKI IVAN GRGIC
2342 Bloor St West Toronto
TEL 762 - 5365
ZAPRASZAJA
cała Polonię o wznowieniu najwyższej jakości
produkcji wędlin oraz mięsa wykrojonego
na zyczenie klienta
Posiadamy rowniez wysokiej jakości wyroby
garmazeryjne oraz delikatesy
CENY KONKURENCYJNE

TANIO I Z GWARANCJA

LEKPAK

OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL

KONTA WALUTOWE - BONY
PACZKI Z OWOCAMI LEKARSTWA
SAMOCHODY

BIURO PODRÓŻY
Tel (416) 532-3042

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave,
Toronto, Ont, M6R 2M8

Przeloty czarterowe i indywidualne do Polski Europy i
innych krajow swiata Tanie ubezpieczenia i zaproszenia
dla wizytorow z Polski

**Nowo otwarte delikatesy
WARMIA**
ZAPRASZAJA
cała Polonię na smaczne wędliny i mięsa
wzrabiane na miejscu
Specjalnosc kiełbasa warmiska
od 9 00 do 8 00 - 6 dni w tygodniu
323 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4861

**PACZKI
DO
POLSKI**

Juz od 5 lat
zapewniamy swoim Klientom pewny
i odpowiedzialny serwis wysyłkowy
na paczki morskie i lotnicze do
Polski i innych panstw swiata

BONUS!
Przy kazdym zakupie biletu lotni-
czego w naszym biurze Klient
moze wyslac bezplatnie paczke
morską o wadze do 10 kg

SCARBOROUGH & EAST TORONTO

Century 21

LEO SENCZUK

z ponad 15-letnim doświadczeniem
udziela fachowej i zycziwej pomocy
w sprawach kupna i sprzedaży nieruchomości

- używa podręczny komputer z bezpośrednim
połączeniem do Toronto Real Estate Board
w celu podania Klientom najaktualniejszych
informacji o nieruchomościach na sprzedaż
i niedawno sprzedanych w porządną okolicę

TEL . Biuro 465 - 2415 Dom 439 - 6130
431 - 7585
379 - 5417 - czynny całą dobę (pager)

PARKLAND Ltd

JOHN WOLWOWICZ

CHOLHAN

BIURO - 236 - 2666
DOM - 251 - 8161

JAN WOLWOWICZ
- 15 LAT DOŚWIADCZENIA W "REAL ESTATE"

- Myślisz o sprzedaży domu?
- Teraz pora, by oszacować dom
- Zaczynj planować dziś
- zamiast tylko marzyć i czekać
- Zadzwoń i poradz się fachowca
- Potem podejmiesz decyzję

● Południowe Etobicoke, po remoncie - Dom z cegły, dwupiętrowy Living room z kominkiem Osobna jadalnia Nowoczesna kuchnia z wyjściem do ogrodu Trzy sypialnie Nowa instalacja elektryczna, wodociągowa i kanalizacyjna Nowy bojler Wnętrze wykończony drewnem Klient żąda tylko \$199,900 Blisko sklepów, komunikacji i szkół Wyłącznie za pośrednictwem Johna Wolwowicza

Century 21

PIOTR POBOJEWSKI
Tel biuro 743-7722,
dom 890-2145

OKAZJA! Piękny 3-4 pokojowy triplex w Ino toria 11 pokoi 3 pełne łazienki 2 par. garaż 9x16. 1 p. w płaci. Cena \$11 900 (nie zamieszkały)

Piękny 3-4 pokojowy triplex w Ino toria 11 pokoi 3 pełne łazienki 2 par. garaż 9x16. 1 p. w płaci. Cena \$11 900 (nie zamieszkały)

OKAZJA! Długa Tomken bardzo ładny 3 sypialniowy townhouse. Cena \$1 599 900

Hy. Park in Ino toria dochód \$15 000 z dużym dochodem podwójny garaż. Cena \$1 514 900

Mi. Długa 5 sypialniowy Townhouse Condo plus pokój gościnny jadalnia kuchnia balkon łazienki garaż sauna basen Własny tel. zestawienie lodowki. Cena \$1 9 900

Piękny Etobicoke przepiękny 3 sypialniowy Townhouse z dużym wykończony w pełni wyposażony garaż prywatny garaż

Piękna czarna par. garażowa budowa domu lubottage w Georgian Bay niska cena

Wrociłem z wakacji proszę dzwonić

ANNA KRYSIAK

Future I R E Ltd
130 Kennedy Ave
Bloor West Village

zapewnia
solidną i zycziwą obsługę przy
sprzedaży - kupnie nieruchomości,
załatwienie hipotek na dogodnych
warunkach oraz formalności
prawnych

- 24-godzinny serwis
- Najaktualniejsze informacje
poprzez komputerowe połączenie
z Toronto Real Estate Board

WEST TORONTO - MISSISSAUGA - BRAMPTON
Biuro 769 - 3300 Dom 247 - 8326

- Duży piękny Bachelor Apt w polskiej kooperatywie Scarlett i Eglinton Duży balkon ceramiczna podłoga w kuchni i łazience świeżo malowane b niske koszty utrzymania Cena \$2 tys
- 2 sypialniowy apt w polskiej kooperatywie wynajmowany B przystępna cena Okolice Scarlett i Eglinton
- Mississauga piękny 3-sypialniowy Townhouse garaż 2 łazienki profesjonalne wykonanie jasny basen duża kuchnia nowe karpety \$132 tys

Century 21

ALICJA (Alice) CZEREPOK

ALPACA REALTY LTD
2649 Islington Ave., Rexdale, Ont

udzieli fachowej i zycziwej pomocy
przy sprzedaży - kupnie domu
w dzielnicy Rexdale, Weston,
Malton, Woodbridge, Brampton

Biuro Dom
745 - 3360 743 - 7722

EAGLE

Sprzedaz i kupno
nieruchomości
na dogodnych warunkach
Komputerowa wycena domów
Załatwienie formalności
finansowych
Fachowa i solidna obsługa

ALEKSANDER OKOŁO-KUŁAK
Biuro 259 - 9231
dom 621 - 3457

Tower

METRO TORONTO

Sprzedaz-kupno, wynajem domów,
interesów i apartamentów
Solidna i fachowa pomoc
w załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

Roncesvalles Ave triplex dochód roczny \$28 tys Cena \$ 235 000

Lakeshore nowoczesny 2 sypialniowy (Penthouse) tylko \$15 tys wplaty

Dundas/Scarlett wolno stojący legalny triplex na działce 38 x 125 posiadający trzy garaże automatyczną pralnię w piwnicy cena \$ 225 000

UWAGA!
Potrzebne budynki apartamentowe do natychmiastowej sprzedaży!

KAMIL KOWALCZYK
Biuro 536 - 5000 Dom 690 - 4182
24-godzinny serwis

National Realtor
217 RONCESVALLE AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

1000 sprzedanych domów
Istniejąca od 1972 r firma 40 agentów
poleca Panstwu wszelkiego rodzaju domy
i interesy, 3-dniowe, komputerowe
wyprowadzenie w informacji gwarantuje
najlepsze okazje

Proszę dzwonić całą dobę
532 - 4441

RE/MAX

M.S. Mech Eng Sales representative

Bohdan (Bob) SZEWCZYK
res 247 - 4437

4195 dundas street west
toronto ontario M8X 1Y4
bus 231 0600

ETOBICOKE

- Długa 4 sypialniowa łazienka 4 x 173
- 1 sypialniowy 4 sypialniowy dom
- 1 sypialniowy dom na ładnej działce tylko \$151 000
- Długa 4 sypialniowa łazienka dochód \$25 000/rok

Century 21 MARQUIS

2820 Markham Road, Scarborough, Ontario M1S 2B2
Bus (416) 298 - 3113

ANDREW MARCZAK
Res 266 - 9365

UDZIELI WSZYSTKIEJ POMOCY
PRZY KUPNIE-SPRZEDAŻY DOMU
W Wschodniej części miasta

EAGLE REAL ESTATE LTD

JULIA KORPAŁA
biuro 259-9231 dom 255-5954

Queen/Bathurst 3 piętrowy murowany dom sklep 6 pokoi doskonała lokalizacja Cena 475 tys dol

Fern Sorrauren dom murowany dwupiętrowy odnowiony dochodowy 3 samodzielne mieszkania Cena \$276 900

Century 21 Tel. 298 - 2800

CAMDEC REAL ESTATE LTD Member Broker
4072 Sheppard Avenue East

Pragniesz kupić dom? Masz rację!
STĄC CIĘ NA WIĘCEJ NIŻ MYŚLISZ!
Chcesz się upewnić? - Zadzwoń dziś!

PAWEŁ ZIOMECKI Dom 445-6810
GABRIELA MIROWSKA Dom 445-0317
TADEUSZ HUBERT Dom 443-9825

Scarborough • Markham • Ajax • Pickering

BARBARA SAWALA
udzieli wszelkiej pomocy i informacji
w zakresie sprzedaży kupna i wynajmu
posiadłości w Burlington Hamilton
i okolicach
Prosimy dzwonić
Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 8004 czynny całą dobę

TEL domowy (416) 332 - 8119

ADVANCE REAL ESTATE LTD

Danuta Kotapka
UDZIELI FACHOWEJ I ZYCZLIWEJ POMOCY
W SPRAWACH KUPNA I SPRZEDAŻY
NIERUCHOMOSCI

Biuro: 534-9246 Dom: 769-5394

DO SPRZEDANIA

Lakeshore Royal York Murowany wolnostojący duplex
Podwójny garaż prywatny zajazd ogrodzona działka

Południ zach Mississauga Wolno stojący 17w sidesplit
Bardzo duża ogrodzona działka 4 sypialnie 2 łazienki
garaż i prywatny zajazd Okazyjna cena \$158 000

Pln zach Mississauga Semi-det murowany 17w back
split 3 sypialnie 2 łazienki family room z kominkiem ładny
ogród Cena \$149 000

Queenway Cawtra Semi-det duże 4 sypialnie 2
łazienki wykończony basen idealnie utrzymany Cena
\$159 000

